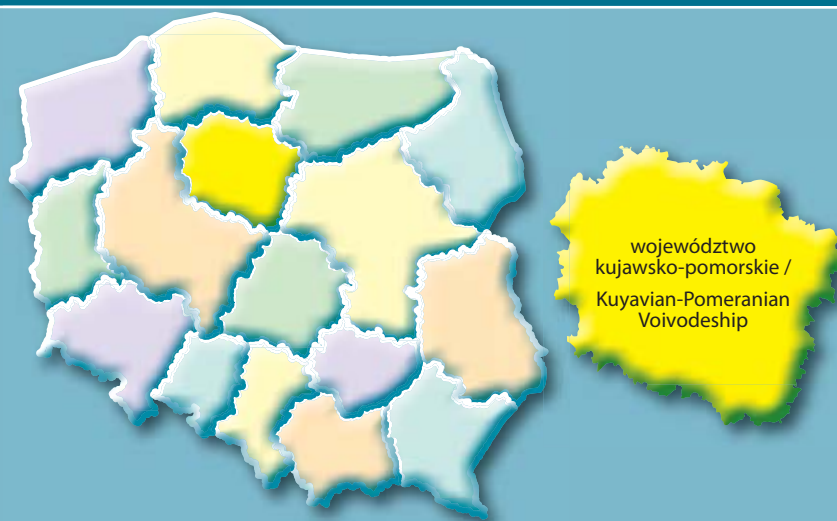

Polskie klastry i polityka klastrowa

2011

Klastry w Województwie Kujawsko-Pomorskim

Clusters in the Kuyavian-Pomeranian Voivodeship

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Przedsięwzięcie „Polskie klastry i polityka klastrowa” realizowane jest pod honorowym patronatem Ministra Gospodarki.

Katalog powstał w ramach przedsięwzięcia PARP: „Polskie klastry i polityka klastrowa”.

Przedsięwzięcie PARP jest współfinansowane przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach projektu systemowego PARP „Rozwój zasobów ludzkich poprzez promowanie wiedzy, transfer i upowszechnianie innowacji” z Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, poddziałanie 2.1.3.

The activity ‘Polish clusters and cluster policy’ activity is being implemented under the honorary auspices of the Minister of Economy.

The catalogue was prepared under PARP activity of „Polish clusters and cluster policy”.

The activity of PARP is co-financed by the European Union from the European Social Fund under systemic project “Development of human resources through the promotion of knowledge, transfer and dissemination of innovation” from the Human Capital Operation Program, Measure 2.1.3.

Szanowni Państwo,

Ladies and Gentlemen,

na przestrzeni ostatnich lat obserwujemy dynamiczny wzrost konkurencyjności polskich przedsiębiorstw. Znakomita ich większość doskonale radzi sobie już nie tylko na rynkach lokalnych, ale także sukcesywnie zwiększa zasięg swojego oddziaływania o coraz bardziej wymagające rynki zagraniczne. Utrzymanie tej tendencji wymaga nieustannej pracy

na rzecz jakości oferowanych produktów oraz ciągłego poszukiwania nowych, innowacyjnych rozwiązań.

Ważnym elementem gospodarczej konkurencyjności regionów jest stała współpraca przedsiębiorstw z przedstawicielami środowisk naukowych oraz samorządem terytorialnym. Klastry, synonim sukcesu zbudowanego na wysokiej jakości konkurencji, stwarzają doskonałe warunki do umocnienia takiej współpracy. Rozwój powiązań kooperacyjnych w Polsce zależy przede wszystkim od woli przedsiębiorstw, ich wzajemnego zaufania oraz kwalifikacji koordynatorów wywodzących się z instytucji otoczenia biznesu i administracji. Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, mając świadomość korzyści wynikających z funkcjonowania klastrów, podejmuje działania mające na celu mobilizację podmiotów gospodarczych do nawiązywania współpracy z partnerami. Działania te realizowane są poprzez szereg projektów informacyjno-promocyjnych mających na celu upowszechnienie pozytywnych aspektów funkcjonowania w sformalizowanych sieciach współpracy.

Dzisiaj prezentujemy Państwu katalog, którego głównym celem jest wypromowanie prężnie funkcjonujących klastrów z województwa kujawsko-pomorskiego, promocja ich dotychczasowych osiągnięć oraz zaprezentowanie oferowanych produktów w postaci usług i technologii ze szczególnym uwzględnieniem ich innowacyjnego charakteru. Mam nadzieję, że upowszechnione w katalogu przykłady dobrych praktyk staną się standardem.

Zachęcam Państwa do lektury katalogu!

Bożena Lublińska-Kasprzak
Prezes PARP /
Chief Executive Officer of PARP

Over the last few years we have observed a dynamic growth of the competitiveness of Polish enterprises. A significant number

of those businesses is managing very well not only on local markets but also on competitive foreign markets. Maintaining such a tendency requires constant work towards increasing the quality of offered products and continuous search for quality improvement and innovative solutions. From the point of view of economic competitiveness of regions, cooperation of businesses with scientific circles is very relevant. Cooperation with local authorities is also important. Clusters create perfect conditions for such cooperation. Clusters are synonymous with success build on a high quality of competitiveness. The development of cooperative networks in Poland depends mainly on the will of companies and qualifications of coordinators coming from business support institutions and administration. The Polish Agency for Enterprise Development, aware of the benefits stemming from the functioning of clusters aims at encouraging companies to create networks of cooperation. These actions are implemented through a number of informational and promotional projects trying to popularize positive aspects of functioning in formalized cooperating networks. Today we present to you a catalogue, the purpose of which is to promote buoyantly functioning clusters from Kuyavian-Pomeranian region. It also outlines their recent achievements and presents offered products, services and technologies emphasizing their innovative character. We hope that the best practices popularized by the catalogue will become a standard.

I encourage you to read our catalogue!

Informacja o przedsięwzięciu PARP

Podstawowym celem przedsięwzięcia „Polskie klastry i polityka klastrowa” jest wzmocnienie polskich klastrów, podniesienie ich konkurencyjności i zdolności innowacyjnej poprzez rozwój kapitału ludzkiego oraz podniesienie efektywności kształtowania polityki klastrowej.

Realizacja działania odbywa się dwutorowo: poprzez oddziaływanie na podmioty tworzące klastry, funkcjonujące w nich oraz działające na ich rzecz oraz poprzez wspieranie i kształtowanie polityki rządu i samorządów w zakresie mającym znaczenie dla rozwoju i działania klastrów. Z tego względu projekt podzielony został na dwa działania:

Działanie 1: Wsparcie rozwoju klastrów w Polsce poprzez upowszechnianie i popularyzowanie informacji związanych z ich powstawaniem i funkcjonowaniem oraz budowanie platformy wymiany wiedzy, dobrych praktyk i komunikacji, jak również promowanie klastrów i ich osiągnięć.

Działanie 2: Wsparcie instytucji i organizacji odpowiedzialnych za kształtowanie polityki klastrowej poprzez budowanie między nimi przestrzeni dialogu. Realizacją tego działania zajmuje się grupa robocza ds. polityki klastrowej, w skład której wchodzi przedstawiciele administracji centralnej i samorządowej. Celem działania 2 jest wypracowanie kierunków i założeń polityki klastrowej na kolejne lata. Służą temu wnioski i rekomendacje wynikające z obecnie realizowanej polityki w obszarach mających wpływ na rozwój klastrów w Polsce oraz analiza zagranicznych doświadczeń i dobrych praktyk.

Niniejszy katalog jest jednym z efektów realizacji przedsięwzięcia. Aby pokazać różnorodność inicjatyw klastrowych występujących w województwie kujawsko-pomorskim, wybraliśmy pięć klastrów i inicjatyw, których opisy znajdziecie Państwo w dalszej części katalogu.

Information on the PARP undertaking

The basic aim of the “Polish clusters and cluster policy” activity is to support Polish clusters, increase their level of competitiveness and innovation capacity through the development of human resources and increasing the efficiency of cluster policy’ creation. The implementation of the undertaking takes place on two levels; through the impact on entities that create clusters, function within them and support them as well as through shaping and supporting the government and local authorities’ policy relevant to the clusters. For this reason the activity was divided into two measures:

Action 1: Supporting cluster development in Poland through popularization and dissemination of information concerning clusters’ formation and functioning as well as through building a platform of exchange of knowledge and good practices, streamlining communication and promoting clusters and their achievements.

Action 2: Supporting the institutions and organizations responsible for shaping cluster policy by building a dialogue between them. This measure is implemented by a working group responsible for cluster policy and composed of representatives of central and local authorities. The aim of the measure number 2 is to design cluster policy for the next few years. This measure is supported by conclusions and recommendations that are a direct result of the Policy being currently implemented in the areas that have influence on cluster development in Poland. Analysis of foreign best practices and experience also provides precious insight.

The following catalogue is one of the results of the implementation of the activity. To show the diversity of cluster initiatives in the Kuyavian-Pomeranian Province we have selected five clusters and cluster initiative which we have described herein.

Informacje o województwie kujawsko-pomorskim

Województwo kujawsko-pomorskie należy do regionów kraju, charakteryzujących się stosunkowo niskim wskaźnikiem przedsiębiorczości. Na 1000 osób przypada jedynie 39,5 przedsiębiorstw¹. Niską przedsiębiorczość podkreśla również fakt, iż przedsiębiorstwa województwa stanowią 4,89%² ogólnej liczby przedsiębiorstw działających w Polsce, podczas gdy wskaźnik ten dla województwo najwyższym stopniu przedsiębiorczości oscyluje w przedziale 10-16%³. Zdecydowana większość podmiotów prowadzących działalność gospodarczą to podmioty mikro, czyli zatrudniające do 9 osób. Zaledwie 0,2%⁴ przedsiębiorstw to podmioty zatrudniające powyżej 250 pracowników.

W województwie kujawsko-pomorskim najczęściej podejmowaną działalnością jest działalność handlowa, naprawa pojazdów samochodowych i budownictwo. Przetwórstwo spożywcze i przemysł: chemiczny, elektromaszynowy, drzewny, papierniczy oraz elektroniczny, odgrywają również znaczącą rolę w gospodarce regionu. Producenci rolni z tego obszaru wykazują się dużą aktywnością w pozyskiwaniu środków unijnych, co przyczynia się do osiągnięcia czołowej pozycji produkcji rolnej w skali kraju-7,7% ogólnej produkcji.

Przemysł, obok rolnictwa i leśnictwa, daje najwięcej miejsc pracy w województwie kujawsko-pomorskim. Na terenie województwa wciąż znaczącą rolę, w skali kraju, odgrywa przemysł, skupiający 5,5% krajowego zatrudnienia i dostarczający 5% ogólnej wartości produkcji sprzedanej przemysłu. Wskaźniki te lokują województwo na 6. i 8. miejscu w kraju. Znaczący jest także udział województwa w krajowym eksporcie wyrobów przemysłowych. W zakresie niektórych produktów województwo odgrywa wiodącą rolę w skali kraju, dostarczając znaczną część ogólnej produkcji. Dotyczy to np. produkcji soli (79,7%), włókien syntetycznych (68,4%), papieru (31,1%), cukru (17,9%) – pod tym względem województwo zajmuje 1. miejsce w kraju, tłuszczów (15,8%) oraz nawozów azotowych (15%)⁵.

¹ Dane GUS, *Działalność przedsiębiorstw niefinansowych w 2009 r.*

² Tamże.

³ Tamże.

⁴ Tamże.

⁵ Regionalna Strategia Innowacji Województwa Kujawsko-Pomorskiego do 2015 roku.

Information on the Kuyavian-Pomeranian Province

The Kuyavian-Pomeranian Province belongs to the regions of Poland characterized by a relatively low entrepreneurship ratio. Only 39.5 companies fall per 1000 people¹. Low entrepreneurship is also emphasized by the fact that companies of the province equal to 4.89%² of the total number of companies operating in Poland, whereas this ratio for the provinces with the highest entrepreneurship ratio ranges between 10 and 16%³. The vast majority of entities conducting business activities are micro entities, namely employing up to 9 people. Only 0.2%⁴ of companies are entities employing above 250 employees.

Activities most often undertaken in the Kuyavian-Pomeranian Province cover commercial activities, repair of automotive vehicles and construction engineering. Food processing and chemical, electro-mechanical, wood, paper and electronic industries also play an important role in the economy of the region. Agricultural producers from this area show a great activity in the acquisition of EU funds, which contributes to achieving the leading position in agricultural production nationwide - 7.7% of total production.

The industry, apart from agriculture and forestry, provides for the most jobs in the Kuyavian-Pomeranian Province. Within the Province, the industry still plays an important role nationwide, concentrating 5.5% of the national employment and providing 5% of the total value of sold industrial production. These ratios make the province come in 6th and 8th place in Poland. The share of the province in national export of industrial products is also significant. With regard to some products, the province plays a leading role nationwide, providing a substantial part of total production. It applies to, e.g., production of salt (79.7%), synthetic fibers (68.4%), paper (31.1%), sugar (17.9%) - in this aspect, the province comes in 1st in the country, fats (15.8%), as well as of nitrogen fertilizers (15%)⁵.

¹ Data of the National Statistical Office (GUS), *Activities of non-financial enterprises in 2009*

² Ibidem.

³ Ibidem

⁴ Ibidem

⁵ Regional Innovation Strategy of the Kuyavian-Pomeranian Province until 2015.

		wartość / value	pozycja w kraju / position in the country	rok / year
	Udział w PKB Polski [%] / Share in Poland's GDP [%]	4,69	8	2008
	Bezrobocie [%] / Unemployment [%]	7,13	6	2010
	Pracujący w przemyśle [%] / Employed in industry [%]	5,51	8	2009
	Nakłady na B+R w PKB [%] / R&D expenditure as GDP share [%]	0,22	14	2008
	Zatrudnieni w B+R [os. na 1000 ludności aktywnej zawodowo] / Employed in R&D [persons per 1000 inhabitants active professionally]	2,9	8	2009
	Udział biznesu w finansowaniu B+R [%] / Participation of businesses financing R&D [%]	1,80	11	2009

Źródło: Dane GUS

Source: Data of the National Statistical Office (GUS)

Z analizy mocnych i słabych stron sytuacji gospodarczej województwa kujawsko-pomorskiego, sporządzonej na potrzeby opracowania *Strategii Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego*, wynika, że na konkurencyjność gospodarki negatywnie wpływa niski poziom nakładów na działalność badawczo-rozwojową. Województwo kujawsko-pomorskie charakteryzuje się jednym z najniższych nakładów na ten rodzaj działalności⁶. Zaledwie 1,80%⁷ środków przedsiębiorców przeznaczanych jest na badania i rozwój. W województwie mazowieckim przykładowo analogiczny wskaźnik kształtuje się na poziomie 37,4%⁸. Przedsiębiorstwa województwa kujawsko-pomorskiego wyróżniają natomiast na tle innych województw wysokie nakłady na przemysł, gdyż 60%⁹ nakładów inwestycyjnych przedsiębiorców tego województwa, trafia do branży przemysłowej. Władze samorządowe województwa kujawsko-pomorskiego w *Strategii Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego* wyznaczyły jako jeden z priorytetowych obszarów działań rozwój nowoczesnej gospodarki. Dostrzeżono, iż o konkurencyjności całego województwa decyduje stopień konkurencyjności gospodarki. Działaniami, które mają sprzyjać jej wzrostowi, jest rozwijanie postaw przedsię-

From the analysis of strengths and weaknesses of the economic situation in the Kuyavian-Pomeranian Province, conducted for the purposes of preparing *the Development Strategy of the Kuyavian-Pomeranian Province*, it seems that the economic competitiveness is negatively affected by a low level of expenditures on research-development activities. The Kuyavian-Pomeranian Province is characterized by one of the lowest expenditures on this kind of activities⁶. Only 1.80%⁷ of funds of entrepreneurs are allocated in research and development. For instance, in the Mazovian Province the same ratio reaches a level of 37.4%⁸. On the other hand, companies in the Kuyavian-Pomeranian Province stand out, as compared to other provinces, in terms of high expenditures on the industry, since 60%⁹ of investment expenditures of entrepreneurs from this province are allocated in the industrial sector.

In *the Development Strategy of the Kuyavian-Pomeranian Province*, the local government authorities of the Kuyavian-Pomeranian Province specified the development of a modern economy as one of priority areas of activities. It was noted, that competitiveness of the whole province was influenced by the degree of competitiveness of the economy. Actions,

⁶ *Strategia Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2020.*

⁷ *Nauka i technika w Polsce w 2009 roku.*

⁸ *Tamże*

⁹ Dane GUS, *Działalność przedsiębiorstw niefinansowych w 2009 r.*

⁶ *Development Strategy of the Kuyavian-Pomeranian Province for the Years 2007-2020.*

⁷ *Science and technique in Poland in 2009.*

⁸ *Ibidem.*

⁹ Data of the National Statistical Office (GUS), *Activities of non-financial enterprises in 2009*

biorczych, rozwijanie instytucji otoczenia biznesu, a także kształtowanie regionalnego systemu transferu innowacji oraz wymiany informacji. Do zwiększenia konkurencyjności województwa przyczyni się również oddziaływanie na działalność badawczo-rozwojową. W celu realizacji tej wizji, wskazuje się na konieczność wsparcia przez władze, wszelkich inicjatyw pomiędzy podmiotami gospodarczymi oraz instytucji naukowo-badawczych¹⁰. Z wielu względów współpraca przedsiębiorców z ośrodkami badawczo-rozwojowymi oraz instytucjami otoczenia biznesu nie wzbudza dużego zainteresowania. Wynika to głównie z braku zaufania, braku tradycji takiej współpracy oraz niskiej świadomości korzyści wynikających ze współpracy¹¹.

Region kujawsko-pomorski usytuowany jest w pasie Wielkich Dolin, które wchodzą w skład pojezierzy: Pomorskiego, Wielkopolskiego oraz Mazurskiego. Położenie geograficzne sprawia, że obszar ten charakteryzuje się dużą atrakcyjnością środowiska przyrodniczego, stwarzającego doskonałe warunki do uprawiania kajakarstwa, kolarstwa, a także rozwoju terenów uzdrowiskowych. Niewiele podmiotów jednak wykorzystuje ten potencjał i podejmuje działalność w branży turystycznej i rekreacyjnej. Znajduje to odzwierciedlenie w niskim zatrudnieniu w tej branży. Województwo kujawsko-pomorskie dysponuje walorami oraz zasobami, które w gospodarce turystycznej nie są dostatecznie wykorzystywane. Wizja rozwoju województwa zakłada zaangażowanie w promocję tego atrakcyjnego regionu, a także wykorzystanie atrakcyjności wypoczynkowo-uzdrowiskowej. W dłuższej perspektywie ma się to przyczynić do wzrostu zatrudnienia w branży turystycznej w regionie.

Przedsiębiorcom oferowane jest wsparcie wielu instytucji działających na rzecz przedsiębiorczości, wystarczy wymienić choćby: centra obsługi inwestora, fundusze pożyczkowe oraz poręczeniowe, izby gospodarcze, izby przemysłowo-handlowe, związki pracodawców i przedsiębiorców, agencja rozwoju regionalnego, parki naukowo-technologiczne, inkubatory przedsiębiorczości.

Przeprowadzone w 2009 roku badania, określające charakter powiązań między jednostkami B+R a jednostkami gospodarczymi i instytucjami otoczenia biznesu w województwie kujawsko-pomorskim, wskazują, że „część przedsiębiorstw z województwa kujawsko-pomorskiego wspiera swoją działalność na polu poszukiwania i implementacji nowych rozwiązań kontaktami ze sferą nauki. 32% responden-

which are to foster its growth, are development of entrepreneurial attitudes, development of business environment institutions, as well as shaping of the regional system of innovation transfer and information exchange. Increase in competitiveness of the province will be also fostered by the impact on research-development activities. In order to execute this vision, the need for the authorities to support any initiatives between business entities and scientific-research institutions is indicated¹⁰. For many reasons, cooperation of entrepreneurs with research and development centers and business environment institutions does not arouse great interest. It results mostly from the lack of trust, lack of tradition of such cooperation and low awareness of benefits resulting from the cooperation¹¹.

The Kuyavian-Pomeranian Region is situated in a strip of the Great Valleys, which are a part of the Pomeranian, Greater Poland and Masurian Lake Districts. Due to the geographic location, this area is characterized by a great attractiveness of the natural environment, creating perfect conditions for practicing canoeing, biking, as well as development of spa areas. However, few entities use this potential and undertake activities in the tourist and leisure industries. It is reflected in a low employment ratio in this industry.

The Kuyavian-Pomeranian Province has qualities and resources, which are not sufficiently used in the tourist economy. The vision of development of the Province assumes involvement in promotion of this attractive region, as well as the use of leisure-spa attractiveness. In the long run, it is to contribute to increased employment in the tourism industry in the region.

Entrepreneurs are offered support from many institutions acting for the benefit of entrepreneurship, it is enough to list, for example: investor service centers, loan and guarantee funds, commercial chambers, industrial-commercial chambers, associations of employers and entrepreneurs, regional development agencies, science-technology parks, entrepreneurship incubators.

Studies conducted in 2009, determining the nature of relations between R&D units and business units and business environment institutions in the Kuyavian-Pomeranian Province, indicate that „a part of companies from the Kuyavian-Pomeranian Province supports activities in the field of searching for and implementing new solutions with contacts with the sphere of science. 32% of the respondents declared that had already cooperated or cooperated at that

¹⁰ Strategia Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

¹¹ Analiza powiązań współpracy pomiędzy przedsiębiorcami, jednostkami B+R i instytucjami otoczenia biznesu.

¹⁰ Development Strategy of the Kuyavian-Pomeranian Province.

¹¹ Analysis of Linkages of Cooperation between Entrepreneurs, R&D Units and Business Environment Institutions.

Priorytety Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko-Pomorskiego w obszarze rozwoju przedsiębiorczości / Priorities of the Marshal's Office of the Kuyavian-Pomeranian Province in the sphere of entrepreneurship

tów deklarowało, że współpracowało do tej pory lub obecnie współpracuje z ośrodkami badawczo-rozwojowymi i naukowo-badawczymi oraz instytucjami otoczenia biznesu. Pozostałe 68% respondentów zrezygnowało lub nigdy nie podjęło takiej działalności¹². Przedsiębiorcy wskazywali również jako główne przyczyny niepodjęcia współpracy: brak czasu, brak zainteresowania ze strony jednostek, zbyt małą wielkość przedsiębiorstwa, brak odpowiedniej, bardzo specjalistycznej ofert. Organizacja mikro i małych przedsiębiorców w formę powiązania kooperacyjnego (np. klastra) przyczynić może się do zwiększenia zainteresowania renomowanych ośrodków B+R województwa kujawsko-pomorskiego prowadzeniem badań na ich rzecz poprzez zwiększenie skali oddziaływania. Przyczyni się to w dłuższej perspektywie czasu do zwiększenia innowacyjności regionu, czego skutkiem będzie rozwój konkurencyjnego, nie tylko w skali kraju, województwa.

moment with research and development and scientific-research centers and business environment institutions. The remaining 68% of the respondents had either resigned or never undertaken such activities¹². As main causes of failure to establish cooperation, the entrepreneurs also indicated: lack of time, lack of interest of units, too small size of the company, lack of appropriate, very specialist offer.

The organization of micro- and small-sized entrepreneurs in the form of cooperation relations (e.g., a cluster) may contribute to increased interest of reputable R&D centers from the Kuyavian-Pomeranian Province conducting research for their benefit through an increased scale of impact. In the long run, it will contribute to the increase in the regional innovation, which will result in development of a province competitive, not only on a national scale.

¹² Raport końcowy Analiza powiązań współpracy pomiędzy przedsiębiorcami, jednostkami B+R i instytucjami otoczenia biznesu, dr hab. Lech Nieżurawski.

¹² Final Report Analysis of Linkages of Cooperation between Entrepreneurs, R&D Units and Business Environment Institutions, Lech Nieżurawski, Ph.D.

Klasy w województwie kujawsko-pomorskim

Według badań przeprowadzonych przez European Cluster Observatory, w województwie kujawsko-pomorskim zlokalizowane są dwa klasy: Bydgoski Klaster Przemysłowy oraz Klaster Turystyczny Bory Tucholskie. W województwie występuje sześć lokalnych organizacji turystycznych. Mimo, iż nie są to podmioty spełniające *expressis verbis* definicje klastra, czy inicjatywy klastrowej, tworzone są na podstawie odrębnych przepisów prawa, to sposób ich organizacji formalno-prawnej i funkcjonowania pozwala traktować LOTy jak grona przedsiębiorców. Lokalne organizacje turystyczne są formą organizacji współpracy samorządu terytorialnego (zwłaszcza samorządu szczebla powiatowego lub gminnego) i lokalnej branży turystycznej w zakresie promocji turystycznej obszaru obejmującego działalność tej organizacji, a w szczególności kreowania lokalnych produktów turystycznych. Występuje, zatem współpraca na płaszczyźnie samorząd – przedsiębiorcy w celu zwiększenia popytu na produkty turystyczne oraz współpraca pomiędzy przedsiębiorcami z branży turystycznej przyczyniająca się do oferowania atrakcyjnych zarówno pod względem jakościowym jak i cenowym usług. Analizując region w kontekście klastrowych, inicjatyw czy powiązań kooperacyjnych, zwrócić należy uwagę przede wszystkim na występowanie obszarów sprzyjających potencjalnemu rozwojowi klastrowych. Według badań przeprowadzonych na zlecenie Toruńskiej Agencji Rozwoju Regionalnego S.A. (TARR)¹³, branże poligraficzna i elektroniczna sprzyjają rozwojowi współpracy pomiędzy podmiotami. Są to obszary gospodarcze, gdzie zawiązanie się klastra jest najbardziej prawdopodobne i znajduje swoje uzasadnienie ekonomiczne. Zarówno w branży poligraficznej, jak i elektronicznej ok. 95% przedsiębiorstw to firmy mikro, zatrudniające do 9 osób. Taka charakterystyka sprzyja samoczynnemu zawiązaniu się współpracy w celu optymalizacji kosztów ponoszonych na np. innowacyjność czy marketing. Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego w *Strategii Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2020* wskazuje również na znaczenie klastrowych dla regionu, chcąc poprzez wzmacnianie istniejących oraz kreowanie nowych klastrowych przyczyniać się do rozwoju województwa w skali kraju i na rynkach zagranicznych. Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego w ramach *Regionalnego Programu Operacyjnego*

¹³ Projekt klastrowych branżowych w województwie kujawsko-pomorskim. Przeprowadzenie badań branży elektronicznej, Projekt klastrowych branżowych w województwie kujawsko-pomorskim. Przeprowadzenie badań branży poligraficznej.

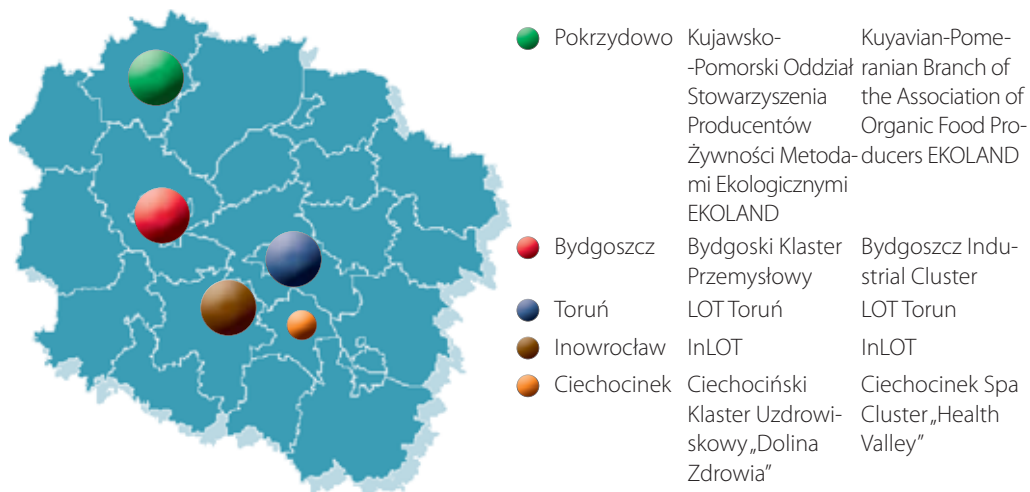
Clusters in the Kuyavian-Pomeranian Province

According to studies conducted by the European Cluster Observatory, there are two clusters in the Kuyavian-Pomeranian Province: Bydgoszcz Industrial Cluster and Tuchola Forest Tourist Cluster. There are six local tourist organizations in the Province. Despite the fact that these are entities fulfilling, *expressis verbis*, the definition of a cluster or a cluster initiative, they are created on the basis of separate legal regulations, the way of their formal-legal organization and functioning allows treating local tourist organizations (LOTs) as groups of entrepreneurs. Local tourist organizations are a form of organization of cooperation between the local government (especially local government of the district or communal level) and the local tourist industry, regarding tourist promotion of the area, covering activities of this organization, in particular, creation of local tourist products. Therefore, there is cooperation on the local plane of self government - entrepreneurs, to increase demand for tourist products, and the cooperation between entrepreneurs from the tourist industry contributes to offering services attractive in terms of both quality and price. When analyzing the region in the context of clusters, initiatives or cooperation linkages, attention should be paid, above all, to the presence of areas favorable for prospect development of clusters. According to studies conducted as ordered by the Torun Regional Development Agency (TARR)¹³, the printing and electronic industry are favorable for the development of cooperation between entities. These are commercial areas where establishment of a cluster is most likely and economically justified. Both in the printing and electronic industry, ca. 95% of companies are micro-sized companies, employing up to 9 people. This profile fosters self-establishing of cooperation in order to optimize costs incurred on, e.g., innovation or marketing. The Marshal's Office of the Kuyavian-Pomeranian Province in *the Development Strategy of the Kuyavian-Pomeranian Province for the Years 2007-2020* indicates also the meaning of clusters for the region, in order to, through reinforcing the existing and creating new clusters, contribute to the development of the province on a national scale and on foreign markets. The Marshal's Office in the Kuyavian-Pomeranian Province, under *the Regional Operational Program for the Years 2007-2013*, secured funds for development of

¹³ Project industrial clusters in the Kuyavian-Pomeranian Province. Conducting research of the electronic industry Project industrial clusters in the Kuyavian-Pomeranian Province Conducting research of the printing industry.

Mapa zarejestrowanych klastrów, funkcjonujących inicjatyw lub sieci kooperacji oraz obszary potencjalnego rozwoju klastrów w województwie kujawsko-pomorskim, maj 2011 / Map of registered clusters, functioning initiatives or a network of cooperation, and areas of potential development of new clusters in the Kuyavian-Pomeranian Province, May 2011

na lata 2007-2013 przewidział środki finansowe na rozwój instytucji otoczenia biznesu, wzmacnianie regionalnego potencjału badań i rozwoju technologii czy wsparcie inwestycyjne przedsiębiorstw. Dedykowane programy cieszyły się dużym zainteresowaniem animatorów, koordynatorów i przedsiębiorców. Obecnie poprzez działania doradcze licznych i prężnie działających instytucji otoczenia biznesu zarówno koordynatorzy, jak i animatorzy mogą uzyskać wsparcie w wybranych obszarach działalności gospodarczej.

W latach 2006-2008 realizowane były w województwie pilotażowe projekty dedykowane promocji idei clusteringu. *Klasy szansę rozwoju regionu*, pilotowane przez Toruńską Agencję Rozwoju Regionalnego, zakładały zidentyfikowanie potencjalnych klastrów w trzech wskazanych w *Regionalnej Strategii Innowacji* branżach: maszynowo-narzędziowej, drzewno-meblarskiej i turystyczno-uzdrowskiej. W wyniku realizacji projektu zapoczątkowano m.in. prace Klastra Dolina Zdrowia (obecnie Ciechociński Klaster Uzdrawiskowy „Dolina Zdrowia”), który skupia firmy z branży medycznej i leczniczej, stanowiące elementy łańcucha przedsiębiorstw specjalizujących się w sprzęcie wykorzystywanym do rehabilitacji, a także firmy spełniające funkcje ośrodków uzdrowskich i sanatoriów.

Przedsiębiorcy województwa kujawsko-pomorskiego świadomi są korzyści wynikających ze współpracy w ramach powiązania kooperacyjnego. Warunki charakteryzujące województwo sprzyjają powstawaniu nowych inicjatyw. Obecny okres programowania powinien przyczynić się do zawiązywania się klastrów w obszarach zdefiniowanych jako posiadające duży potencjał rozwojowy.

business environment institutions, reinforcing the regional potential of research and technology development and investment support for companies. Dedicated programs have enjoyed major interest among animators, coordinators and entrepreneurs. Currently, through advisory activities of numerous and dynamically operating business environment institutions, both coordinators and animators may obtain support in the selected areas of business activities.

In the years 2006 - 2008, pilot projects dedicated to promotion of the idea of clustering were executed in the Province. *Clusters as opportunity for development of the region*, managed by the Torun Regional Development Agency, assumed identification of potential clusters in three industries indicated in *the Regional Innovation Strategy*: machine-tool, wood-furniture and tourist-spa industries. As a result of the project execution, among others, works were initiated of the Cluster Health Valley (currently Ciechocinek Spa Cluster „Health Valley”), which associates companies from the medical and therapeutic industry, constituting the elements of the chain of companies specializing in equipment used for rehabilitation, as well as companies performing functions of spa centers and sanatoria.

Entrepreneurs of the Kuyavian-Pomeranian Province are aware of the benefits resulting from the co-operation under corporation linkage. Conditions describing the Province are favorable to creation of new initiatives. The present programming period should contribute to the establishment of clusters in the areas defined as having a high development potential.

Bydgoski Klaster Przemysłowy

Bydgoszcz Industrial Cluster

Bydgoski Klaster Przemysłowy
Bydgoszcz Industrial Cluster

Branża: narzędziowa, przetwórstwo tworzyw sztucznych, chemiczna

Industries: tool, processing of plastics, chemical

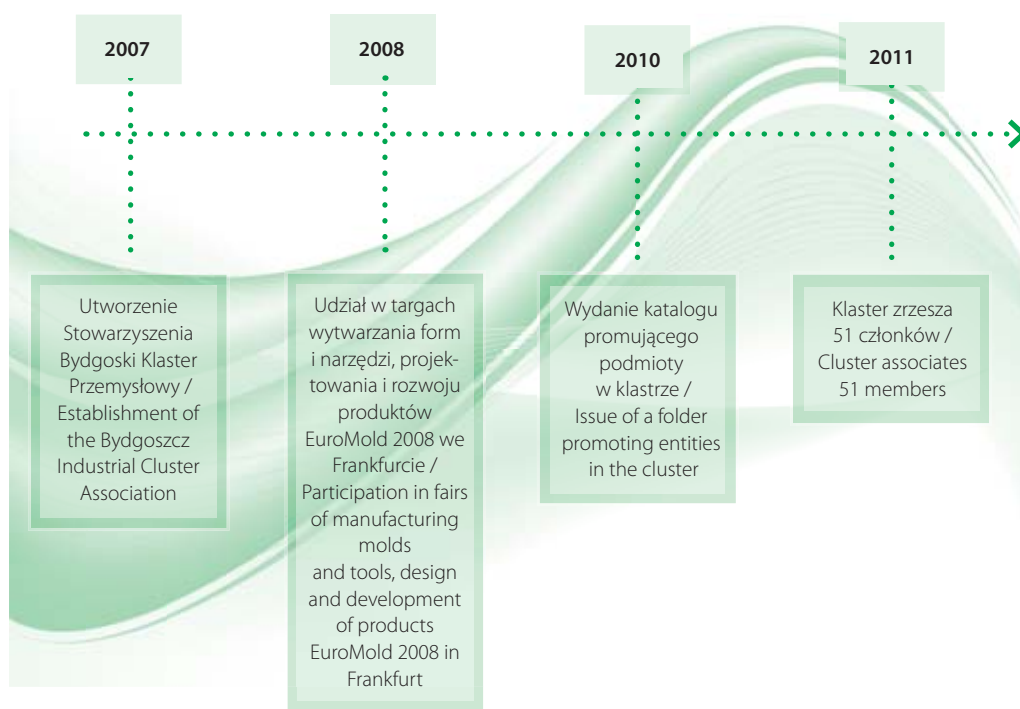
Bydgoski Klaster Przemysłowy powstał 28 września 2006 roku. Członkami Stowarzyszenia są osoby fizyczne i prawne, działające w branży przetwórczo-narzędziowej i szeroko rozumianej branży chemicznej, skupiającej firmy zajmujące się przetwórstwem tworzyw sztucznych oraz produkujące narzędzia specjalistyczne, głównie formy wtryskowe dla firm przetwórczych. Obecnie klaster zrzesza 15 członków zwyczajnych i 36 członków wspierających.

Jako główny cel swojej działalności Stowarzyszenie Bydgoski Klaster Przemysłowy postawiło sobie promowanie zrzeszonych firm oraz województwa kujawsko-pomorskiego jako wiodącego w Polsce ośrodka produkcji nowoczesnych narzędzi do przetwórstwa oraz detali z tworzyw sztucznych.

The Bydgoszcz Industrial Cluster was established on 28 September 2006. The Association's members are natural and legal persons, operating in the processing-tool industry and the broadly understood chemical industry, gathering companies involved in processing of plastics and manufacturing specialist tools, mainly injection molds for processing companies. Currently, the cluster associates 15 ordinary members and 36 supporting members.

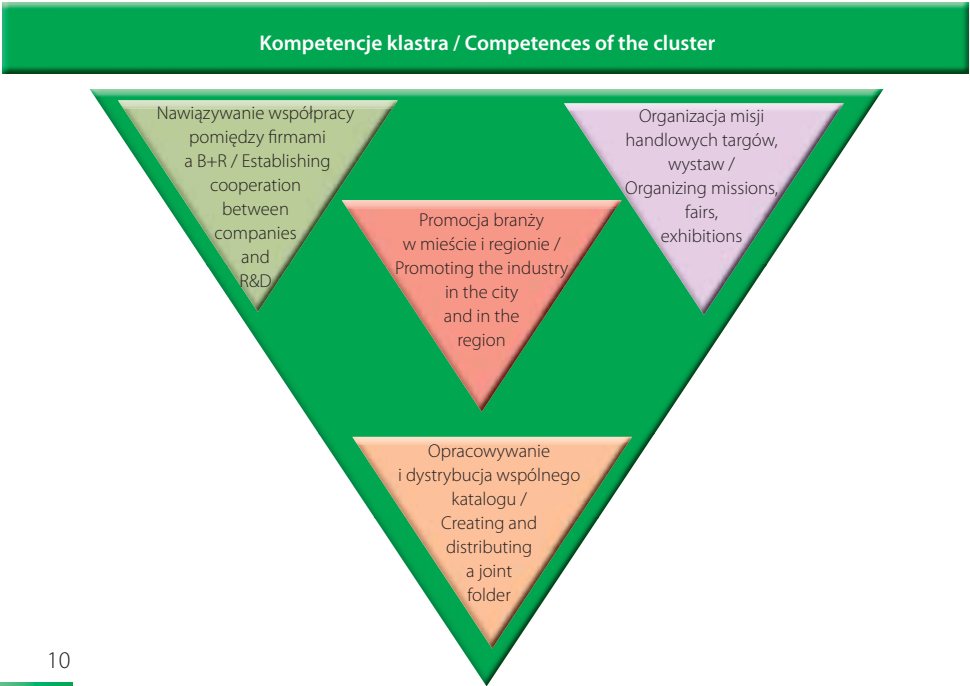
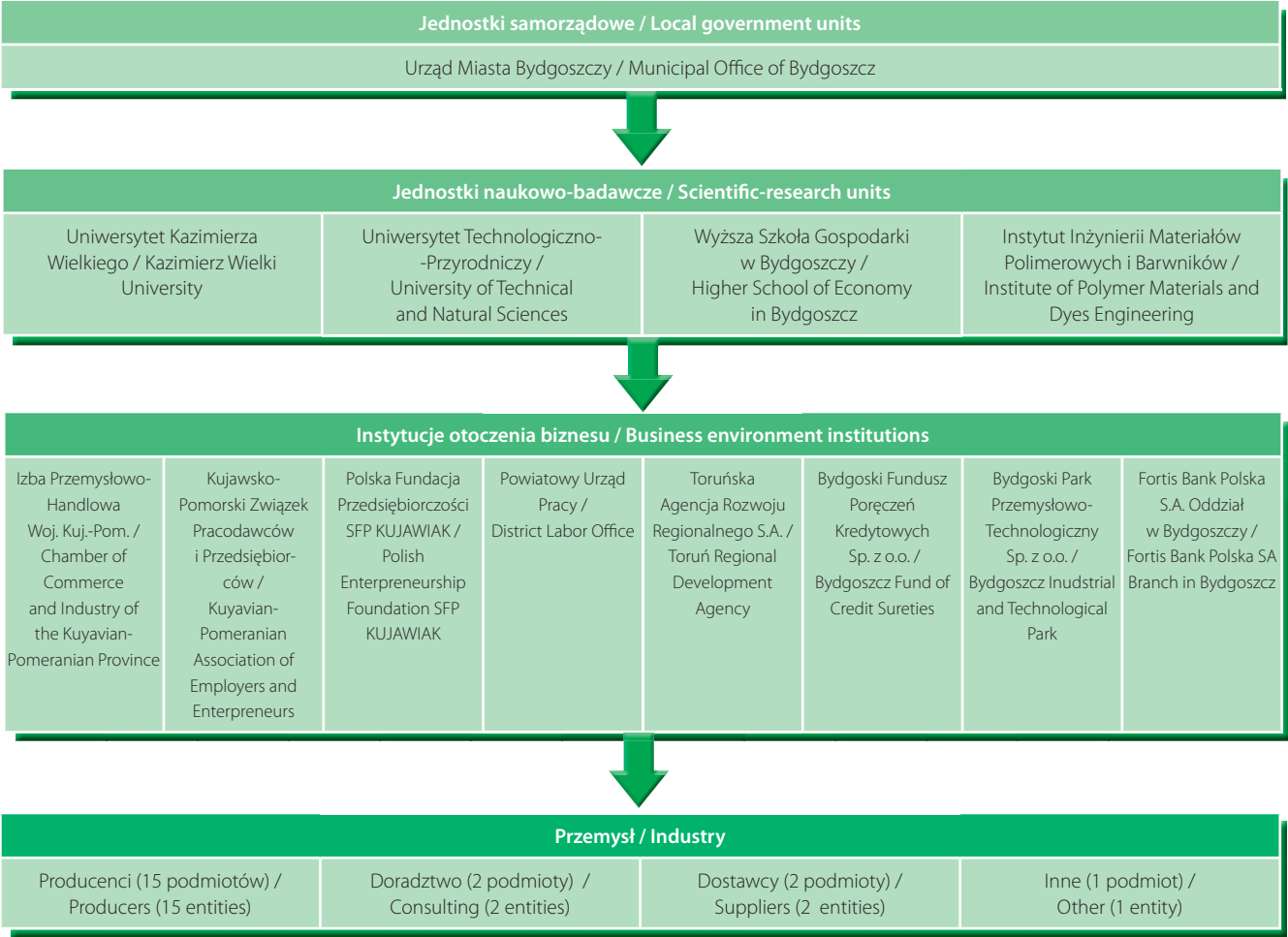
As the main objective of its activities, the Bydgoszcz Industrial Cluster Association established promotion of associated companies and the Kuyavian-Pomeranian Province as a center of production of modern tools for processing and plastic details, leading in Poland.

Bydgoski Klaster Przemysłowy / Bydgoszcz Industrial Cluster

Łańcuch wartości i kompetencje klastra / Chain of values and competences of the cluster

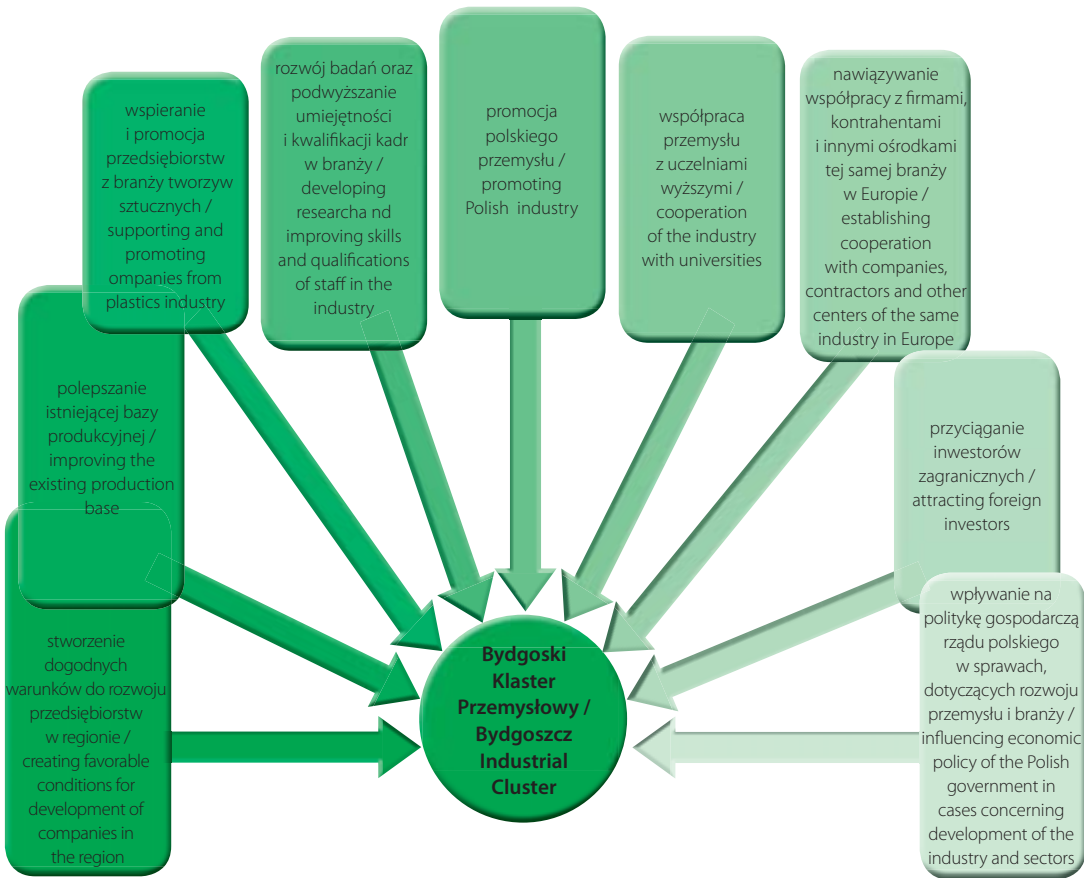
Koordinator

Koordinatorem klastra jest Stowarzyszenie Bydgoski Klaster Przemysłowy, który animuje pracę 51 podmiotów, głównie branży narzędziowej, chemicznej, przetwórstwa tworzyw sztucznych. Współpraca pomiędzy członkami BKP przebiega na 2 sposoby: bezpośredni, pomiędzy poszczególnymi firmami realizującymi wspólne przedsięwzięcia oraz za pośrednictwem biura BKP - drogą mailową oraz w czasie spotkań. Członkowie klastra spotykają się raz na kwartał.

Coordinator

The coordinator of the cluster is the Bydgoszcz Industrial Cluster Association that coordinates work of 51 entities, mainly from the tool, chemical, plastic processing industries. Cooperation between members of the Bydgoszcz Industrial Cluster is conducted in 2 ways: direct, between the individual companies pursuing joint ventures, as well as via the office of the Bydgoszcz Industrial Cluster - by e-mail and during meetings. Members of the cluster meet once in every quarter.

Główne zadania Stowarzyszenia: / Main tasks of the Association:

Dane kontaktowe podmiotu pełniącego rolę koordynatora/animatora: / Contact details of the coordinating entity:	
koordynator klastra: / cluster coordinator:	Stowarzyszenie Bydgoski Klaster Przemysłowy / Bydgoszcz Industrial Cluster
okres pełnienia funkcji: / period of service:	od 13.10.2010 roku / from 13.10.2010
formalna podstawa pełnienia funkcji: / formal basis for fulfilling the function:	statut / articles
adres korespondencyjny: / address for delivery:	ul. Mennica 6, 85-112 Bydgoszcz
osoba do kontaktów: / contact person:	Barbara Cieślak (Dyrektor biura)
tel. / fax.:	52 58 59 152
e-mail / strona www:	bkp@klaster.bydgoszcz.pl/www.klaster.bydgoszcz.pl

**Osiągnięcia
Udział przedsiębiorców
i Bydgoskiego Klastra
Przemysłowego jako
wystawców
w Międzynarodowych
Targach Form
i Narzędzi POLTOOLS
w Bydgoszczy
7-9 października 2009 r.**

**Accomplishments
Participation of
entrepreneurs and the
Bydgoszcz Industrial
Cluster as exhibitors
at the International
Fairs of
and Tools POLTOOLS**

Działalność i oferta klastra

Firmy zrzeszone w BKP mają ułatwiony kontakt z jednostkami B+R, również będącymi członkami klastra. Obecnie są to trzy uczelnie wyższe oraz Instytut Inżynierii Materiałów Polimerowych i Barwników. Jedna z uczelni aktywnie wspiera organizację seminariów branżowych.

Klastrer współpracuje z Kujawsko-Pomorskim Związkiem Pracodawców i Przedsiębiorców, Toruńską Agencją Rozwoju Regionalnego, Izłą Przemysłowo-Handlową oraz Bydgoskim Funduszem Poręczeń Kredytowych. Wszystkie te organizacje są członkami BKP. Nawiązano również współpracę z Bydgoską Lokalną Organizacją Turystyczną (BYLOT) w zakresie promocji branży w mieście.

BKP nie ma produktów „sztandarowych”. Formy produkowane są na zamówienie klientów i dostosowane do ich potrzeb. Detale z tworzyw sztucznych to zwykle standardowe części lub wyroby. Są to produkty wysokiej jakości, często spotykane w artykułach codziennego użytku. Materiały produkowane przez zakłady chemiczne to standardowe tworzywa lub ich składniki (PVC, TPU), a dodatki to zwykle koncentraty barwiące, poprawiające własności tworzyw lub materiały czyszczące do maszyn.

Activities and offer of the cluster

Companies associated in the Bydgoszcz Industrial Cluster have facilitated contact with R&D units, being also members of the cluster. At present, these are three universities and the Institute of Polymer Materials and Colorant Engineering. One of the universities actively supports organization of industrial seminars. The cluster cooperates with the Kuyavian-Pomeranian Association of Employers and Entrepreneurs, the Torun Regional Development Agency, Industrial-Commercial Chamber and with the Bydgoszcz Fund of Credit Sureties. All these organizations are members of the Bydgoszcz Industrial Cluster. Cooperation has also been established with the Bydgoszcz Local Tourist Organization (BYLOT), re-garding promotion of the industry in the city.

The Bydgoszcz Industrial Cluster does not have „flagship” products. Molds are produced to the order or customers and adjusted to their needs. Plastic details are usually standard parts or goods. These are high quality products, often met in daily-use articles. Materials produced by chemical plants are standard plastics or their components (PVC, TPU), and additives are usually dying concentrates, improving properties of plastics or materials cleaning machines.

**Szybkozłączka
z zabezpieczeniem /
Quick secured**

Członkowie klastra / Cluster members

Nazwa/ Name	Adres/ Address	Działalność/ Activity	
1	2	3	
Jednostki samorządowe/ Local government units			
Urząd Miasta Bydgoszczy	ul. Jezuitska 1 85-006 Bydgoszcz www.bydgoszcz.pl	Jednostka samorządu terytorialnego.	Local government unit.
Jednostki naukowo-badawcze/ R&D units			
Instytut Inżynierii Materiałów Polimerowych i Barwników	ul. Skłodowskiej Curie 87-100 Toruń www.impi.b.pl	Działalność w zakresie technologii przetworstwa tworzyw polimerowych oraz farb i lakierów oraz działalność wydawnicza.	Activities in the field of processing technology and polymer coatings, and publishing activities.
Uniwersytet Kazimierza Wielkiego	ul. Chodkiewicza 30 85-064 Bydgoszcz www.ukw.edu.pl	Badania naukowe, doradztwo, ekspertyzy.	Research, consultancy, expertise.
Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy	ul. Ks. Kordeckiego 20 85-225 Bydgoszcz www.utp.edu.pl	Uczelnia, integrująca nauki rolnicze i techniczne.	University, integrating agricultural and technical sciences.
Wyższa Szkoła Gospodarki w Bydgoszczy	ul. Garbary 2 85-229 Bydgoszcz www.wsg.bydgoszcz.pl	Badania naukowe, doradztwo, ekspertyzy.	Research, consultancy, expertise.
Instytucje otoczenia biznesu/ Business environment institutions			
Bydgoski Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o.	ul. Jezuitska 2 85-006 Bydgoszcz www.bfpk.bydgoszcz.pl	Udzielanie poręczeń (mikro, małym i średnim przedsiębiorcom).	Issuance (micro, small and medium enterprises).
Bydgoski Park Przemysłowo-Technologiczny Sp. z o.o.	ul. Wojska Polskiego 65 85-825 Bydgoszcz www.bppt.pl	Pobudzanie lokalnej przedsiębiorczości, pozyskiwanie inwestorów zewnętrznych i przygotowywanie warunków do tworzenia nowych miejsc pracy.	Encouraging local entrepreneurship, attract foreign investors and preparing the conditions for job creation.
Fortis Bank Polska SA Oddział w Bydgoszczy	Aleje Ossolińskie 25 85-093 Bydgoszcz www.fortisbank.com.pl	Obsługa przedsiębiorstw oraz klientów indywidualnych.	Support for businesses and individual clients.
Izba Przemysłowo-Handlowa Województwa Kujawsko-Pomorskiego	ul. Rumińskiego 6 85-030 Bydgoszcz www.iph.bydgoszcz.pl	Świadczenie usług (doradztwo prawne, zabezpieczenie przed nieuczciwymi kontrahentami, pomoc w znalezieniu partnerów handlowych).	Provision of services (legal advice, protection against dishonest contractors, assistance in finding business partners).
Kujawsko-Pomorski Związek Pracodawców i Przedsiębiorców	ul. Mennica 6 85-112 Bydgoszcz www.kpzpip.pl	Świadczenie usług z zakresu ochrony i reprezentowania interesów zrzeszonych członków wobec związków zawodowych pracowników, organów administracji państwowej oraz organów samorządu terytorialnego. Tworzenie warunków dla rozwoju przedsiębiorców. Usługi informacyjne, doradcze oraz szkoleniowe.	Provision of security services and represent the interests of members affiliated to trade unions, organs of state administration and local government units. Creating conditions for development of entrepreneurs. Information services, consulting and training.
Polska Fundacja Przedsiębiorczości SFP KUJAWIAK	ul. Rumińskiego 6 85-030 Bydgoszcz www.pfp.com.pl	Wspieranie lokalnej aktywności gospodarczej poprzez udzielanie pożyczek(mikro i małym przedsiębiorcom).	Supporting local economic activity by lending (micro and small enterprises).
Powiatowy Urząd Pracy	ul. Toruńska 147 85-950 Bydgoszcz www.pup.bydgoszcz.pl	Działania na rzecz promocji zatrudnienia. Prowadzenie szkoleń podnoszących kwalifikacje bezrobotnych.	Actions for promote employment. Providing training to raise the qualifications of the unemployed.
Toruńska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.	ul. Kopernika 4 87-100 Toruń www.tarr.org.pl	Działania na rzecz rozwoju gospodarczego regionu.	Actions for economic development of the region.

1	2	3	
Przemysł/ Industry			
Producenci/ Manufacturers			
Akson Sp. z o.o.	ul. Grunwaldzka 32 85-236 Bydgoszcz www.aksoneu	Produkcja (formy wtryskowe i rozdmuchowe do produkcji zamknięć, nakrętek, pokryw słoików do kremów).	Manufacturing (jets and blow mold for the manufacture of seals, nuts, cream jar covers).
CADFORM	ul. Sądowa 14i 89-100 Nakło www.cadform.pl	Przetwórstwo tworzyw sztucznych. Wykonawstwo form wtryskowych. Produkcja detali z tworzyw sztucznych.	Process of plastics. Injection molds. Production of details of materials.
Domik Sp. z o.o.	ul. Fordońska 421 85-792 Bydgoszcz www.domik.com.pl	Produkcja niezmechanizowanego sprzętu gospodarstwa domowego i form wtryskowych.	Manufacture of unmechanized household appliances and mold.
GALMED Wytwórnia Sprzętu Medycznego	ul. Łęczyska 65 85-737 Bydgoszcz www.galmed.com.pl	Produkcja sprzętu medycznego jednorazowego użytku, a także sterylizacja wyrobów.	Production of disposable medical equipment and sterilization products.
GRAFORM	ul. Wróblowa 3 85-437 Bydgoszcz www.graform.pl	Produkcja form wtryskowych, przetwórstwo tworzyw sztucznych metodą wtrysku oraz montaż tych wyrobów.	Production of injection mold, plastic processing and injection molding assembly of these products.
HANPLAST Sp. z o.o.	ul. Wojska Polskiego 85-825 Bydgoszcz www.hanplast.com	Przetwórstwo tworzyw sztucznych. Wykonawstwo form wtryskowych. Produkcja detali z tworzyw sztucznych metodą wtrysku oraz lakierowanie detali. Montaż oraz pakowanie gotowych produktów.	Process of plastics. Injection molds. Production of plastic injection molding parts to and painting details. Assembly and packaging of finished products
HASCO POLSKA Sp. z o.o.	ul. Łęczyska 53 85-737 Bydgoszcz www.hasco.pl	Produkcja i dystrybucja (elementów standardowych do form wtryskowych, elementów standardowych do tłoczników, termoregulatorów i aparatura pomiarowa). Doradztwo techniczne (dobór układów gorąco-kanałowych, konsultacje w zakresie koncepcji, konstrukcji, uruchomienia i eksploatacji narzędzia).	Production and distribution (standard elements to mold standard parts for press tools, measuring equipment and thermoregulators). Technical Consultancy (hot runner system selection, consulting on the concept, construction, commissioning and operation of the tool).
KAPlast Sp. z o.o.	ul. Hutnicza 113 85-873 Bydgoszcz www.kaplast.com.pl	Produkcja wyrobów z tworzyw sztucznych na wtryskarkach detali dla różnych gałęzi przemysłu: samochodowego, elektronicznego, gospodarstwa domowego, wyposażenia sportowego, przemysłu zabawkarskiego.	Production of plastic injection molding parts for various of industries: automotive, electronics, household appliances, sports equipment, toy industry.
Lifocolor Farbplast Sp. z o.o.	ul. Piękna 13 85-303 Bydgoszcz www.lifocolor.pl	Produkcja koncentratów barwiących i modyfikujących do tworzyw sztucznych.	Production of color concentrates and modifiers for plastics.
LUKMAR-FORM S.C.	ul. Glinki 146 85-170 Bydgoszcz www.lukmar-form.pl	Wykonawstwo form wtryskowych do przetwórstwa tworzyw sztucznych oraz form ciśnieniowych na metal.	Injection molds for plastics processing and forms of pressure on the metal.
P.P.H.U. PLASTIKA-P	ul. Perkozowa 3 85-434 Bydgoszcz www.plastika.32.pl	Przetwarzanie tworzyw termoplastycznych metodą wtryskiwania i wytłaczania. Wytwarzanie kształtek wtryskowych, i profili wytłaczanych (węży, listew).	Processing of thermoplastic injection molding and extrusion. Production of injection molded, and extruded (snakes, strips).
TENACO Sp. z o.o.	ul. Hetmańska 38 85-039 Bydgoszcz www.tenaco.pl	Obsługa firm produkcyjnych (dostawiamy maszyn i narzędzi, wyposażenia biurowego, socjalnego i magazynowego, artykułów bhp i artykułów z zakresu spawalnictwa).	Support for manufacturing companies (supply of machinery and tools, office equipment, and storage of social, health and safety items and articles range from welding).
TYCO ELECTRONICS Polska Sp. z o.o.	ul. Unii Lubelskiej 4 85-059 Bydgoszcz www.tycoelectronics.com	Projektowanie, produkcja i dostarczanie produktów elektronicznych (dla przemysłu motoryzacyjnego, przemysłu lotniczego i obronnego, telekomunikacji, przemysłu komputerowego).	Design, manufacture and supply of electronic products (to automotive, aerospace and defense, telecommunications, computer industry).
Wentworth Tech Sp. z o.o.	ul. Srebrna 85-461 Bydgoszcz www.wtcentral.com.pl	Przetwarzanie tworzyw sztucznych, wytwarzanie form do przetwórstwa tworzyw sztucznych.	Processing of plastics, manufacture of molds for plastics processing.

1	2	3	
Zakłady Chemiczne ZACHEM S.A.	ul. Wojska Polskiego 65 85-825 Bydgoszcz www.zachem.com.pl	Produkcja (toluenu diizocyjanianu (TDI), epichlorohydryny (EPI), chlorku alilu (AC), elastycznych pianek poliuretanowych, produktów chemii nieorganicznej -kwasu solnego).	Production of diisocyanate toluene (TDI), epichlorohydrin (EPI), allyl chloride (AC), flexible polyurethane foams, inorganic chemicals, hydrochloric acid).
Dostawcy/ Suppliers			
Bogner Komexim Sp. z o.o.	ul. Unii europejskiej 21 86-050 Solec Kujawski www.bogner-komexim.pl	Sprzedaż wyrobów hutniczych dla przemysłu narzędziowego i maszynowego: stal narzędziowa, ciągniona, nierdzewna i kwasoodporna oraz obróbka skrawaniem.	Sales of steel products for tool industry and machine industry: tool steel, drawn, stainless steel, and machining and sliced prior to application.
HOLKAP Sp. z o.o.	Szajnochy 2 85-738 Bydgoszcz www.holkap.pl	Sprzedaż (towarów użytku domowego z ceramiki, plastiku, szkła, drewna, metalu).	Sales (of goods for home use with ceramic, plastic, glass, wood, metal).
Usługi doradcze/ Consulting service			
GM System Integracja Systemów Inżynierskich Sp. z o.o.	ul. Długosza 2-6 51-162 Wrocław www.gmsystem.pl	Dostarczanie zintegrowanych rozwiązań CAD/CAM/CAE/PDM. (doradztwo przy wyborze sprzętu i oprogramowania, sprzedaż, wdrożenia. Przeprowadzanie szkoleń na różnych poziomach zaawansowania w/w oprogramowania).	Supplay integrated solutions CAD / CAM / CAE / PDM. (advice on choosing hardware and software sales, implementation. Conduct training at all levels w / in the software).
TOP-TECH Działalność Naukowo-Badawcza Sp. z o. o.	ul Garbary 2 85-229 Bydgoszcz www.top-tech.us	Prowadzenie szkoleń dotyczących oprogramowania Moldflow MPA.	Providing training on software Moldflow MPA.
Inne/ Other			
Biuro Podróży Magellan	ul. Długa 58 85-034 Bydgoszcz www.magellan.info.pl	Obsługa klientów korporacyjnych.	Support of corporate clients.

**Kujawsko-Pomorski
Oddział Stowarzyszenia
Producentów
Żywności Metodami
Ekologicznymi EKOLAND**

**Kuyavian-Pomeranian
Branch of the
Association of Organic
Food Producers
EKOLAND**

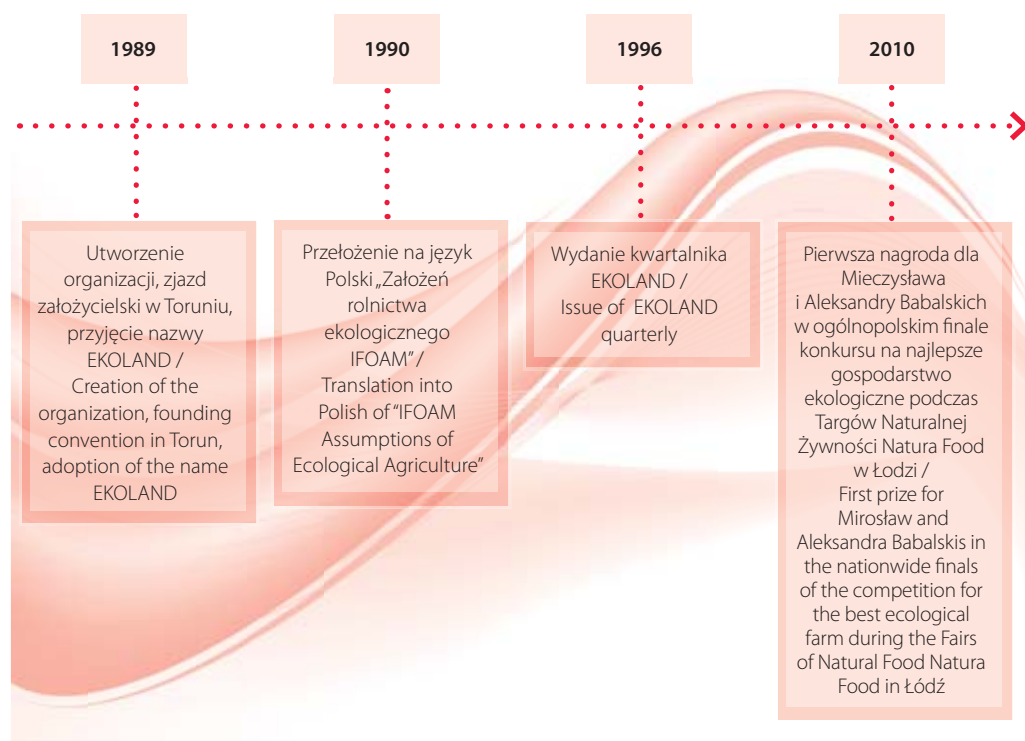
**Branża: rolnictwo i ochrona
środowiska**

Stowarzyszenie Producentów Żywności Metodami Ekologicznymi EKOLAND powstało ze szlachetnej idei, by produkować – nie niszcząc ziemi, żywić – nie szkodząc konsumentom. Głównym celem Stowarzyszenia EKOLAND jest zorganizowanie systemu rolni-

**Industries: agriculture and
environmental protection**

The Association of Organic Food Producers EKOLAND has originated from a noble idea to produce – without destroying the soil, to feed – without doing harm to consumers. The main objective of the EKOLAND Association is to arrange the system of ecological

Stowarzyszenie EKOLAND / EKOLAND Association

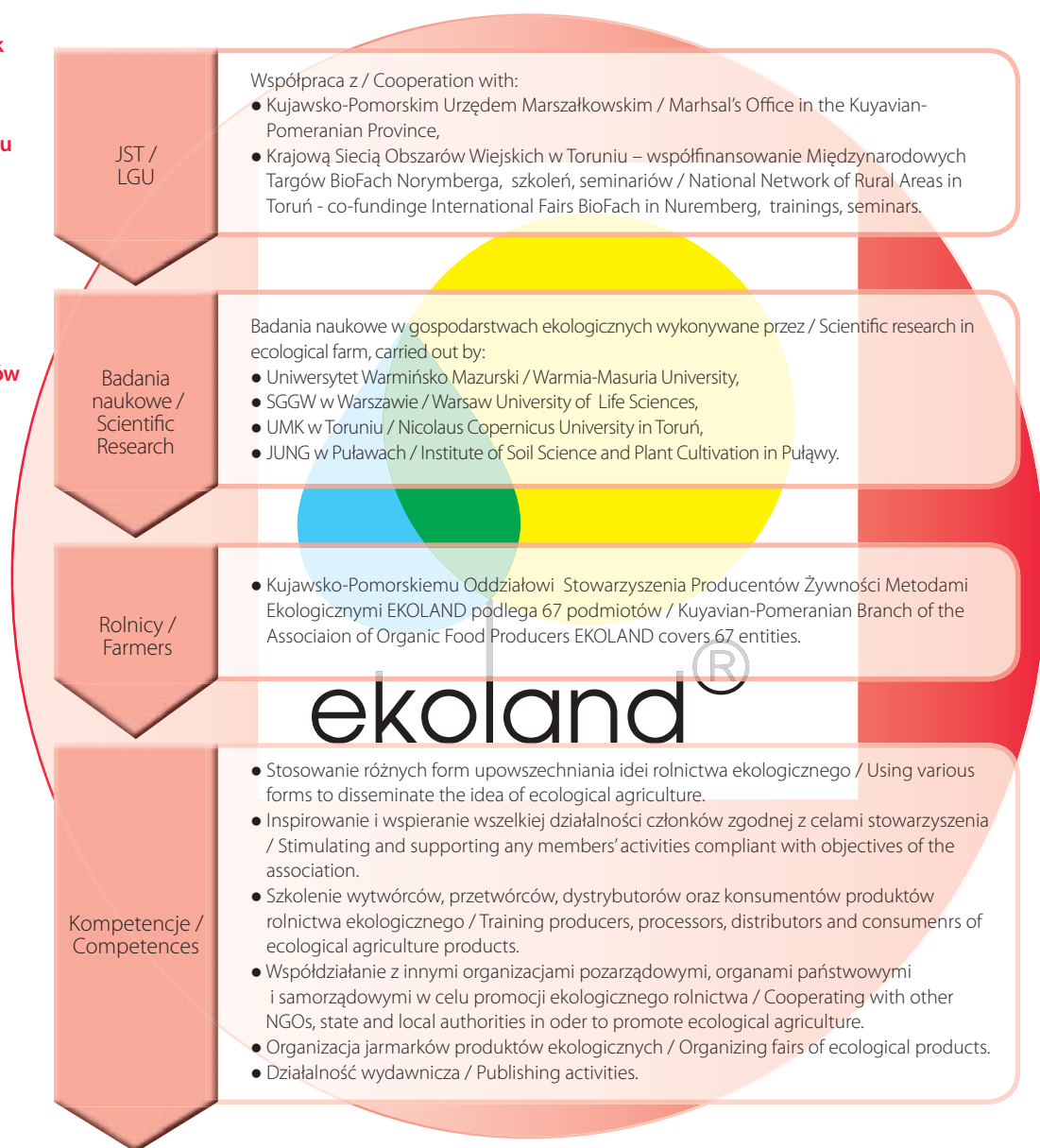

Oddział Kujawsko Pomorski Stowarzyszenia Producentów Żywności Metodami Ekologicznymi EKOLAND bierze udział w międzynarodowym projekcie ECROPOLIS, którego głównym celem jest dostarczenie i wymiana informacji sensorycznych na temat żywności ekologicznej zarówno wśród instytucji branżowych (zrzeszenia, producenci, przetwórcy, hurtownicy, detaliści) jak i wśród konsumentów. Aby zaspokoić potrzeby rynku, w ramach projektu ECROPOLIS stworzona zostanie wielojęzyczna baza danych – pierwszy Europejski System Informacji Na Temat Właściwości Sensorycznych Produktów Ekologicznych OSIS.

ctwa ekologicznego w Polsce w oparciu o program: kryteria produkcji – inspekcja gospodarstw – atestacja produktów, który w zrównoważony sposób przyczyni się do rozwoju ekologicznej produkcji rolnej. Koncepcja programu oparta została na standardach Międzynarodowej Federacji Rolnictwa Ekologicznego IFOAM. Stowarzyszenie EKOLAND zrzesza 128 atestowanych gospodarstw o łącznej powierzchni 5416 ha, z czego oddział kujawsko-pomorski Stowarzyszenie obejmuje 73 gospodarstwa

agriculture in Poland on the basis of a program: production criteria - farm inspection - product attestation, which will contribute to the development of ecological agricultural production in a sustainable manner. The concept of the program has been based on the standards of the International Federation of Organic Agriculture Movements IFOAM. The EKOLAND Association associates 128 attested farms with the total surface of 5416 ha, of which the Kuyavian-Pomeranian Branch of the Association includes 73 farms.

Łańcuch wartości i kompetencje klastra / Value chain and cluster competencies

Koordinator

W lutym 1989 roku w Przysieku koło Torunia około 100 rolników, przy wsparciu naukowców z uczelni rolniczych z Warszawy i Lublina oraz instruktorów miejscowej służby rolnej, zdecydowało się utworzyć organizację. Zjazd Założycielski odbył się 1 kwietnia 1989 roku w auli Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Zatwierdzono wówczas projekt statutu Stowarzyszenia Producentów Żywności Metodami Ekologicznymi i przyjęto nazwę EKOLAND. 1 września 1989 roku Stowarzyszenie uzyskało rejestrację sądową. EKOLAND jest członkiem międzynarodowej organizacji IFOAM. Po ośmiu latach działalności członkowie Stowarzyszenia Ekoland ze względu na dużą liczbę osób zainteresowanych członkostwem, podjęli Uchwałę o utworzeniu w regionach oddziałów Ekoland i w roku 1998 powstał oddział Kujawsko-Pomorski Stowarzyszenia Ekoland.

Coordinator

In February 1989, in Przysiek near Torun, about 100 farmers, with the support of scientists from agricultural universities from Warsaw and Lublin, and instructors of local agricultural production services, decided to create an organization. The founding congress was held on 1 April 1989 in the hall of the Nicolaus Copernicus University in Torun. At the time, draft articles of the Association of Organic Food Producers and the name EKOLAND were adopted. On 1 September 1989, the Association was registered in court. The EKOLAND is a member of the international organization IFOAM. After eight years of activities, members of the Ekoland Association, due to a large number of persons interested in membership, adopted a Resolution on creation of regional Ekoland branches, and in 1998 the Kuyavian-Pomeranian Branch of the Ekoland Association was established.

Kuyavian-Pomeranian Branch of the Association of Organic Food Producers EKOLAND takes part in the international project ECROPOLIS, whose main objective is to provide and exchange sensory information on ecological food, both among industrial institutions (associations, producers, processors, wholesalers, retailers) and consumers. To satisfy market needs, under the ECROPOLIS project, a multilingual database will be created – the first European System of Information on Sensory Properties of Ecological Products OSIS.

Dane kontaktowe podmiotu pełniącego rolę koordynatora/animatora: / Contact details of the coordinating entity:	
koordynator klastra: / cluster coordinator:	Kujawsko-Pomorski Oddział Stowarzyszenia Producentów Żywności Metodami Ekologicznymi EKOLAND / Kuyavian-Pomeranian Branch of the Association of Organic Food Producers EKOLAND
okres pełnienia funkcji: / period of service:	od 1998 roku / from 1998
formalna podstawa pełnienia funkcji: / formal basis for fulfilling the function:	statut / articles
adres korespondencyjny: / address for delivery:	87-312 Pokrzydowo 99
osoba do kontaktów: / contact person:	Karol Przybylak
tel. / fax.:	519 085 030
e-mail / strona www:	www.ekolandkujawskopomorski.pl

Główne zadania Stowarzyszenia: / Main tasks of the Association:

Stowarzyszenie Producentów Żywności Metodami Ekologicznymi EKOLAND / Association of Organic Food Producers EKOLAND							
Upowszechnianie rolnictwa ekologicznego oraz promocja produktów wśród konsumentów / Disseminating ecological agriculture and promoting products among consumers	Reprezentowanie interesów producentów, przetwórców i dystrybutorów produktów rolnictwa ekologicznego / Representing interests of producers, processors and distributors of ecological agriculture products	Ochrona dziedzictwa przyrodniczego oraz środowiska, a także życia i zdrowia ludzi / Protecting nature heritage and environment as well as life and health of people	Działania na rzecz wielokierunkowego rozwoju wsi, a w szczególności poprawy warunków życia, wyrównywania szans rozwoju młodzieży wiejskiej i wiejskiej, kultywowanie kultury i tradycji, polskiej wsi jako bezcennych wartości dziedzictwa narodowego oraz rozwoju wspólnot i społeczności lokalnych / Actions for multi-directional development of the country, in particular, improvement in life conditions, leveling development changes of the youth from the city and from the country, preserving culture and tradition of the Polish country as priceless values of the national heritage and development of local communities and societies	Rozwój nauki, edukacji, oświaty i wychowania, szczególnie na terenach wiejskich / Development of science, education, school system and bringing up, in particular in rural areas	Zrównoważony rozwój gospodarczy świata, a zwłaszcza terenów wiejskich / Sustainable growth of the world, in particular of rural areas	Promocja i poprawa walorów polskiej wsi, jako miejsca przyjaznego do życia dla mieszkańców i do wypoczynku dla turystów z kraju i z zagranicy / Promoting and improving values of the Polish country as a place friendly for living for inhabitants and for leisure for visitors from the country and abroad	Integracja osób, społeczności i organizacji krajowych oraz międzynarodowych realizujących podobne cele / Integrating people, societies and national and international organizations pursuing similar objectives

Osiągnięcia:

Od kilku lat rolnicy ekologiczni Oddziału zajmują czołowe miejsca w Krajowym konkursie na najlepsze gospodarstwo ekologiczne. Państwo Wegnerowie, Zdziarscy, Gawineccy, a w roku 2010 Mieczysław i Aleksandra Babalscy zwyciężyli w ogólnopolskim finale konkursu na najlepsze gospodarstwo ekologiczne podczas Targów Naturalnej Żywności Natura Food w Łodzi.

Achievements

For several years, ecological farmers of the Branch have been occupying leading places in the National Competition for the best ecological farm. The Wegners, the Zdziarskis, the Gawineckis, and in 2010 Mieczysław and Aleksandra Babalskis won the nationwide finals of the competition for the best ecological farm during the Fairs of Natural Food in Łódź.

Targi BioFach 2011
w Norymberdze /
BioFach 2011 trade
in Nuremberg

Działalność i oferta klastra

Głównym nurtem działalności Stowarzyszenia EKOLAND nie jest już atestowanie gospodarstw, ponieważ aktualnie wykonują to wyspecjalizowane jednostki. Obecnie Stowarzyszenie przede wszystkim promuje rolnictwo ekologiczne jako alternatywę dla polskiej wsi w obliczu integracji oraz pomoc rolnikom w znalezieniu swojego miejsca w nowej rzeczywistości. Ta praca wymagająca stworzenia i podpisania odpowiednich aktów prawnych, zorganizowania zbytu, przetwórstwa, szkoleń, sieci doradców i wielu innych elementów składających się na całość, którą nazwać można rozwojem rolnictwa ekologicznego. Aby gospodarstwo uznane zostało za ekologiczne, w świetle prawa wystarczy teraz spełnić wymagania ustawy, nie trzeba być członkiem Stowarzyszenia. Jednak indywidualnie rolnicy nie zdziałają wiele, ponadto jedynym (zgodnie z wynikami wielu badań) rozpoznawanym przez konsumentów znakiem kojarzącym się z żywnością ekologiczną jest znak EKOLANDu. Rolnicy, którzy uzyskali atest dla swojego gospodarstwa, otrzymują możliwość dobrowolnego dołączenia do Stowarzyszenia, co umożliwi im jednocześnie korzystanie z logo, wzbogacając wizerunek firmy na rynku bio-produktów. Stowarzyszenie Producentów Żywności Metodami Ekologicznymi EKOLAND oferuje szeroką gamę produktów ekologicznych. Począwszy od warzyw, ziemniaków, przetworów mlecznych i mięsnych, olejów oraz produktów z przetwórnictwa ekologicznego: przetworów

Activities and offer of the cluster

The main trend of activities of the EKOLAND Association is no longer attestation of farms, because it is currently conducted by specialized bodies. Currently, the Association promotes, first of all, ecological agriculture as an alternative for the Polish country in the face of integration, and helps farmers to find their place in a new reality. This work requires creating and signing respective legislation, organizing sale, processing, trainings, network of advisors and many other elements comprising the whole, which can be called as development of ecological agriculture. In order for a farm to be acknowledged as an ecological one, in the light of law, presently it is enough to meet the requirements of the Act, rather than be a member of the Association. However, individually, farmers cannot accomplish much, in addition, the only (according to the results of numerous studies) mark recognized by consumers as associating with ecological food is the EKOLAND mark. Farmers who have obtained certificates for their farms, obtain the possibility to join the Association voluntarily, which allows them using the logo, enriching the image of the company on the bioproducts' market. The Association of Organic Food Producers EKOLAND offers a broad range of ecological products. Starting from vegetables, potatoes, dairy products and meat, oils and products from ecological processing plants: fruit and vegetable preserves, juices, salads, pickles or cornichons, cereal products: wholewheat flour, gro-

owocowo-warzywnych: soków, sałatek, kiszonych ogórków czy korniszonów, przetworów zbożowych: mąk razowych, kasz, otrębów, makaronów, kaw orkiszowych, kosmetyków i wielu innych produktów dla zdrowia.

Stowarzyszenie nie posiada własnej marki produktów, natomiast w każdą pierwszą sobotę miesiąca od godz. 10.00 do 14.00 w Muzeum Etnograficznym w Toruniu podczas jarmarków żywności ekologicznej promuje produkty członków Stowarzyszenia. Bioprodukty można kupić bezpośrednio od rolników na jarmarkach lub poprzez Internet.

Działalność stowarzyszenia obejmuje również cykliczną organizację seminariów i szkoleń na temat rolnictwa ekologicznego, które cieszą się dużym powodzeniem, nie tylko wśród zrzeszonych członków. Współpraca międzynarodowa, między innymi z Fundacją Heinricha Boella, wypromowała dobrze rozpoznawalną markę w świecie produktów bioekologicznych, która poprzez swoje działania przyczynia się do rozwoju rolnictwa ekologicznego nie tylko na terenie województwa kujawsko-pomorskiego, ale też w całej Polsce.

ats, bran, noodles, spelt coffee, cosmetics and many other products for health.

The Association does not have its own brand of products, on the other hand, on each first Saturday of the month, from 10.00 to 14.00, in the Ethnographic Museum in Torun, during ecological food fairs it promotes products of the Association's members. Bioproducts can be bought directly from farmers at fairs or on the Internet.

Activities of the Association also include periodical organization of seminars and trainings on ecological agriculture, which enjoy great popularity, not only among the associated members. International cooperation, among others, with the Heinrich Boell Foundation, has promoted a well recognizable brand in the world of bioecological products, which, through its activities, contributes to the development of ecological agriculture not only in the area of the Kuyavian-Pomeranian Province, but also throughout Poland.

**Produkty oferowane
przez Stowarzyszenie
EKOLAND
/ Bio-products offered
by the Association
EKOLAND**

Członkowie klastra / Cluster members

Nazwa/ Name	Adres/ Address	Działalność/ Activity	
1	2	3	
Brona Bronisław	ul. Wierzejewskiego 1/51 85-798 Bydgoszcz	Gospodarstwo ekologiczne (mleko kozie, jajka).	Ecological farm (goat's milk, eggs).
Lewicki Andrzej	Gronowo 94 87-162 Lubicz	Gospodarstwo ekologiczne (warzywa).	Ecological farm (vegetables).
Arseniuk Jerzy	Górsk ul. Kś. Markiewicza 1 87-134 Zławieś Wielka	Gospodarstwo ekologiczne. Szkółka krzewów ozdobnych.	Ecological farm. Nursery-garden of ornamental shrubs.
Babalscy Mieczysław i Aleksandra	Pokrzydowo 99 87-312 Pokrzydowo	Gospodarstwo ekologiczne. Uprawa starych gatunków zbóż, hodowla krów czerwonych polskich.	Ecological farm. Growing old corns species, Polish Red cattle breeding.
Bagniewska Elżbieta	Gacki 35a 86-140 Drzycim	Gospodarstwo ekologiczne (owoce, zboża, jajka, mleko). Agroekoturystyka.	Ecological farm (fruits, corns, eggs, milk). Agrotourism.
Baran Aleksander	Michałki 87-204 Nowa Wieś Królewska	Gospodarstwo ekologiczne (mleko, zboża).	Ecological farm (milk, corns).
Bartkowski Marcin	ul. Wybudowanie 43 87-320 Górzno	Gospodarstwo ekologiczne (mleko, zboża).	Ecological farm (milk, corns).
Bielak Mieczysław	Obrowo184 87-126 Obrowo	Gospodarstwo ekologiczne (mleko, zboża). Agroekoturystyka.	Ecological farm (milk, corns). Agrotourism.
BIOHUR Tomasz Czubachowski	87-312 Pokrzydowo 139 www.biohurt.pl	Dystrybucja produktów ekologicznych.	Distribution of ecological products.
Brzozowscy Józef i Iwona	Budziszewo14 87-330 Jabłonowo Pomorskie	Gospodarstwo ekologiczne (mleko, zboża).	Ecological farm (milk, corns).
Cichowski Helmut	Zbiczno 127 87-305 Zbiczno	Gospodarstwo ekologiczne (warzywa, zboża). Agroekoturystyka	Ecological farm (vegetables, corns). Agrotourism.
Dąbrowscy Władysław i Tomasz	Szramowo19 87-312 Pokrzydowo	Gospodarstwo ekologiczne (jajka, zboża).	Ecological farm (eggs, corns).
Dąbrowski Grzegorz	87-312 Pokrzydowo 174	Gospodarstwo ekologiczne (warzywa, mleko, drób, zboża).	Ecological farm (vegetables, milk, chicken, corns).
Findling Sławomir i Aleksandra	87-312 Pokrzydowo 173	Gospodarstwo ekologiczne (mleko kozie, warzywa).	Ecological farm(goat milk, vegetables).
Fordoński Stanisław	Mazowsze 64 87-641 Mazowsze	Gospodarstwo ekologiczne (mleko, warzywa).	Ecological farm (milk, vegetables).
Gawineccy Marek i Grażyna	Narkowo1 88-210 Dobre Kujawskie	Gospodarstwo ekologiczne (mleko i przetwory mleczne, zboża).	Ecological farm (milk, dairy, corns).
Godek Jacek Brygida	Łachowo 20 89-200 Szubin	Gospodarstwo ekologiczne (mleko i przetwory mleczne, zboża).	Ecological farm (milk, dairy, corns).
Gólnik Jakub	Łasko Wielkie 48 86-010 Koronowo	Gospodarstwo ekologiczne (mleko, zboża).	Ecological farm (milk, corns).
Jachymski Kazimierz	Dziewierzewo 61 89-240 Kcynia	Gospodarstwo ekologiczne (zboża, warzywa).	Ecological farm (cors, milk).
Józefowicz Sławomir	Rynek 39 13-324 Grodziczno	Gospodarstwo ekologiczne (oleje zimno tłoczone).	Ecological farm
Kołodziejczycowie Teresa i Wiesław	Gogolin 7 86-302 Grudziądz 4	Gospodarstwo ekologiczne (mleko, zboża).	Ecological farm (milk, corns).
Kopowski Jarosław	Brudzawy 83 87-326 Nieżywieć	Gospodarstwo ekologiczne (mleko, zboża).	Ecological farm (milk, corns).
Kujawski Krystian	ul. Wybudowanie 10 13-306 Kurzętnik	Gospodarstwo ekologiczne (żywiec wołowy, zboża).	Ecological farm (beef livestock, corns).
Kulczyk Mieczysław	Odmy 14-120 Dąbrówno	Gospodarstwo ekologiczne (mleko, żywiec wołowy).	Ecological farm (milk, beef livestock).

1	2	3	
Lewicki Wiesław	Świątosław 53 87-408 Ciechocin	Gospodarstwo ekologiczne (warzywa, mleko, zboża).	Ecological farm (vegetables, milk, corns).
Lichocki Kazimierz	Misiażkowo 57 87-320 Górzno	Gospodarstwo ekologiczne (zboża).	Ecological farm (corns).
Lutostański Wacław	ul Toruńska 19 87-134 Stary Toruń	Gospodarstwo ekologiczne (mleko, zboża).	Ecological farm (milk, corns).
Maciej Górski Tucholskie Wrota	86-170 Bochlin Nowe	Gospodarstwo ekologiczne (truskawka, zboża). Agroturystyka.	Ecological farm (strawberries). Agrotourism.
Maciej Zdziarski	89-210 Łabiszyn 32a	Gospodarstwo ekologiczne (zboża, żywiec wołowy).	Ecological farm (corns, beef livestock).
Majka Józef	Misiażkowo 58 87-320 Górzno	Gospodarstwo ekologiczne (mleko, zboża).	Ecological farm (milk, corns).
Marchlewski Marian	Brzozie Lub. 80 13-306 Kurzętnik	Gospodarstwo ekologiczne (zboża).	Ecological farm (corns).
Marczak Anna	Giże 41 19-441 Świątajno	Gospodarstwo ekologiczne. Agroturysty- styka.	Ecological farm. Agrotourism.
Mączyński Jerzy	Wąpielsk 25 87-337 Wąpielsk	Gospodarstwo ekologiczne (warzywa, zboża).	Ecological farm (vegetables, corns).
Michałkiewiczowie Andrzej i Zofia	Zgniłobłoty9 87-327 Bobrowo	Gospodarstwo ekologiczne (warzywa, zboża).	Ecological farm (vegetables, corns).
Michałkiewiczowie Kazimierz i Gabriela	Gorczenica47 87-300 Brodnica	Gospodarstwo ekologiczne (zboża).	Ecological farm (corns).
Nadratowski Zbigniew	Smolniki 4 89-200 Szubin	Gospodarstwo ekologiczne (mleko, zboża).	Ecological farm (milk, corns).
Olszewski Krzysztof	ul. Kozala 4/17 85-809 Bydgoszcz	Gospodarstwo ekologiczne.	Ecological farm.
Osiński Roman	Płonne75 87-404 Radomin	Gospodarstwo ekologiczne (warzywa, zboża).	Ecological farm (vegetables, corns).
Pawlak Stanisław	Dąbrówka 14 87-721 Raciążek	Gospodarstwo ekologiczne (warzywa, zboża, mleko, żywiec wołowy).	Ecological farm (vegetables, corns, milk, beef livestock).
Pepliński Stefan	Zalesie 10 89-511 Cekcyn	Gospodarstwo ekologiczne (mleko, zboża).	Ecological farm (milk, corns).
Pezaczy Beata Mirosław	Dobieszewo 18B 89-240 Kcynia	Gospodarstwo ekologiczne (warzywa).	Ecological farm (vegetables).
Piasecka Mirosława	ul. Słodka 1/3 87-100 Toruń	Gospodarstwo ekologiczne (zboża).	Ecological farm (corns).
PIEKARNIA-EKO Ryszard Piasecki	ul.Słodka 1/3 87-100 Toruń www.ekopiekarnia. republika.pl	Produkcja chleba eko.	Production of eco bread.
Pilarski Zbigniew	ul. Jana Pawła II 2 89-200 Szubin	Gospodarstwo ekologiczne (warzywa, zboża).	Ecological farm (vegetables, corns).
Pilarski Aleksander	Retkowo 24 89-200 Szubin	Gospodarstwo ekologiczne (warzywa, zboża, żywiec wołowy).	Ecological farm (vegetables, corns, beef livestock).
Płachta Dorota	Ławy Drwężne 87-312 Pokrzydowo	Gospodarstwo ekologiczne (zboża).	Ecological farm (corns).
PRIMAVIKA S.C Paweł Skrzypczak	ul. Akacyjowa 27 62-023 Gądk www.primavika.pl	Przetwory warzywne Bio.	Bio vegetable preserves
Rogowscy Roman i Elżbieta	Gorczenica 48 87-300 Brodnica	Gospodarstwo ekologiczne (warzywa, zboża).	Ecological farm (vegetables, corns).
ROLMIĘS Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowo- -Produkcyjne	Wieś 32a 89-210 Łabiszyn	Przetwory mięsne Eko.	Eco – Meat preserves

1	2	3	
Ruś Anna i Stanisław	Zgniłobłoty 102 87-327 Bobrowo	Gospodarstwo ekologiczne (zboża, mleko, żywiec wołowy).	Ecological farm (corns, milk, beef livestock).
Sosnowski Roman	Miesięczkowo 87-320 Górzno	Gospodarstwo ekologiczne (zboża, żywiec wołowy).	Ecological farm (corns, beef livestock).
Stefańscy Andrzej i Elżbieta	Płonne 7 87-404 Radomin	Gospodarstwo ekologiczne (warzywa, zboża)	Ecological farm (vegetables, corns).
Szady Mariusz	Szczepanki 56 87-330 Jabłonowo Pom.	Gospodarstwo ekologiczne (zboża, żywiec wołowy).	Ecological farm (corns, beef livestock).
Szeliga Piotr	Szramowo 87-312 Pokrzydowo	Gospodarstwo ekologiczne (zboża).	Ecological farm (corns).
Szypczyński Danuta i Andrzej	87-312 Pokrzydowo	Gospodarstwo ekologiczne (zboża, żywiec wołowy).	Ecological farm (corns, beef livestock).
Świniarscy Roman i Gabriela	Płonne 69a 87-403 Szafarnia	Gospodarstwo ekologiczne (warzywa, zboża).	Ecological farm (vegetables, corns).
Trzebiatowski Jerzy	ul. Kcyńska Nowe Osiedle 89-200 Szubin	Gospodarstwo ekologiczne (zboża, żywiec wołowy).	Ecological farm (corns, beef livestock).
Tyburska Janina	Godki 13 11-042 Jonkowo	Gospodarstwo ekologiczne (zboża, żywiec wołowy).	Ecological farm (corns, beef livestock).
Tykarcka Lucyna	Tykarcka Zgniłobłoty 50 82-327 Bobrowo	Gospodarstwo ekologiczne (zboża)	Ecological farm (corns).
Wegnerowie Henryk i Kazimiera	Kielpin 68 89-500 Tuchola	Gospodarstwo ekologiczne (warzywa, zboża, żywiec wieprzowy).	Ecological farm (vegetables, corns, pork).
Wojewódzka Hanna	Gorczenica 49 87-300 Brodnica	Gospodarstwo ekologiczne (zboża).	Ecological farm (corns).
Wytwórnia Makaronu „BIO” Aleksandra i Mieczysław Babalscy	Pokrzydowo 99 87-312 Pokrzydowo www.biobabalscy.pl	Produkcja przetworów zbożowych Bio (makarony razowe, kasze, mąki).	Production of Bio-cereals (flour, groats, wholemeal pasta)
Zagroda pod lipami Kłoneccy	ul Leśna 9 86-131 Jerzewo	Gospodarstwo ekologiczne (mleko, mięso, jajka). Agroekoturystyka	Ecological farm (milk, meat, eggs). Agro-tourism.
Zdziarski Piotr	89-210 Łabiszyn 32a	Gospodarstwo ekologiczne (zboża, żywiec wołowy).	Ecological farm (corns, beef livestock).
Zieliński Stanisław	Małe Leżno 44 87-313 Brzozie	Gospodarstwo ekologiczne (zboża, żywiec wołowy).	Ecological farm (corns, beef livestock).
Ziółkowski Sławomir	Nowy Młyn 87 87-400 Golub-Dobrzyń	Gospodarstwo ekologiczne (warzywa, zboża).	Ecological farm (vegetables, corns).
Zymon Krzysztof	Jaszkowa Dolina 64 57-300 Kłodzko	Gospodarstwo ekologiczne (zboża).	Ecological farm (corns).
Żywność Ekologiczna BIO-FOOD Sp. z o.o. Tadeusz Szymkiewicz	ul. Żeromskiego 18/35 87-400 Golub –Dobrzyń www.biofood.pl	Produkcja przetworów owocowo- warzywnych i sprzedaż produktów ekologicznych.	Production of fruit and vegetable and sale of ecological products.

Inowrocławska Lokalna Organizacja Turystyczna

Inowrocław Local Tourist Organization

Branża: turystyczna

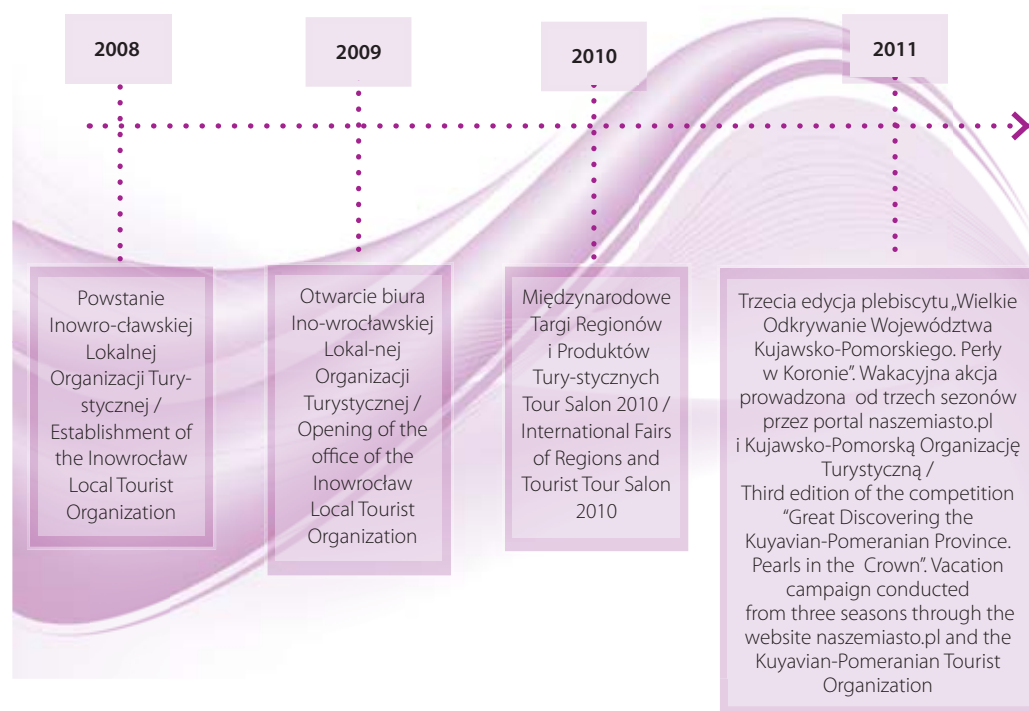
Organizacja powstała w marcu 2008 roku z inicjatywy miejscowych przedsiębiorców związanych z branżą turystyczną oraz władz Inowrocławia i po długim procesie rejestracji zaczęła funkcjonować pod koniec 2008 roku.

Inowrocławska Lokalna Organizacja Turystyczna to stowarzyszenie skupiające wokół siebie podmioty związane z branżą turystyczną oraz jednostki samorządu terytorialnego. Głównym celem InLOT-u jest promocja Inowrocławia i jego najbliższych okolic oraz dążenie do zwiększenia przychodów z turystyki dla regionu. Organizacja jest również odpowiedzialna za prowadzenie punktu Informacji Turystycznej w Inowrocławiu, dzięki czemu działalność promocyjna trafia bezpośrednio do turystów odwiedzających miasto.

Industry: tourism

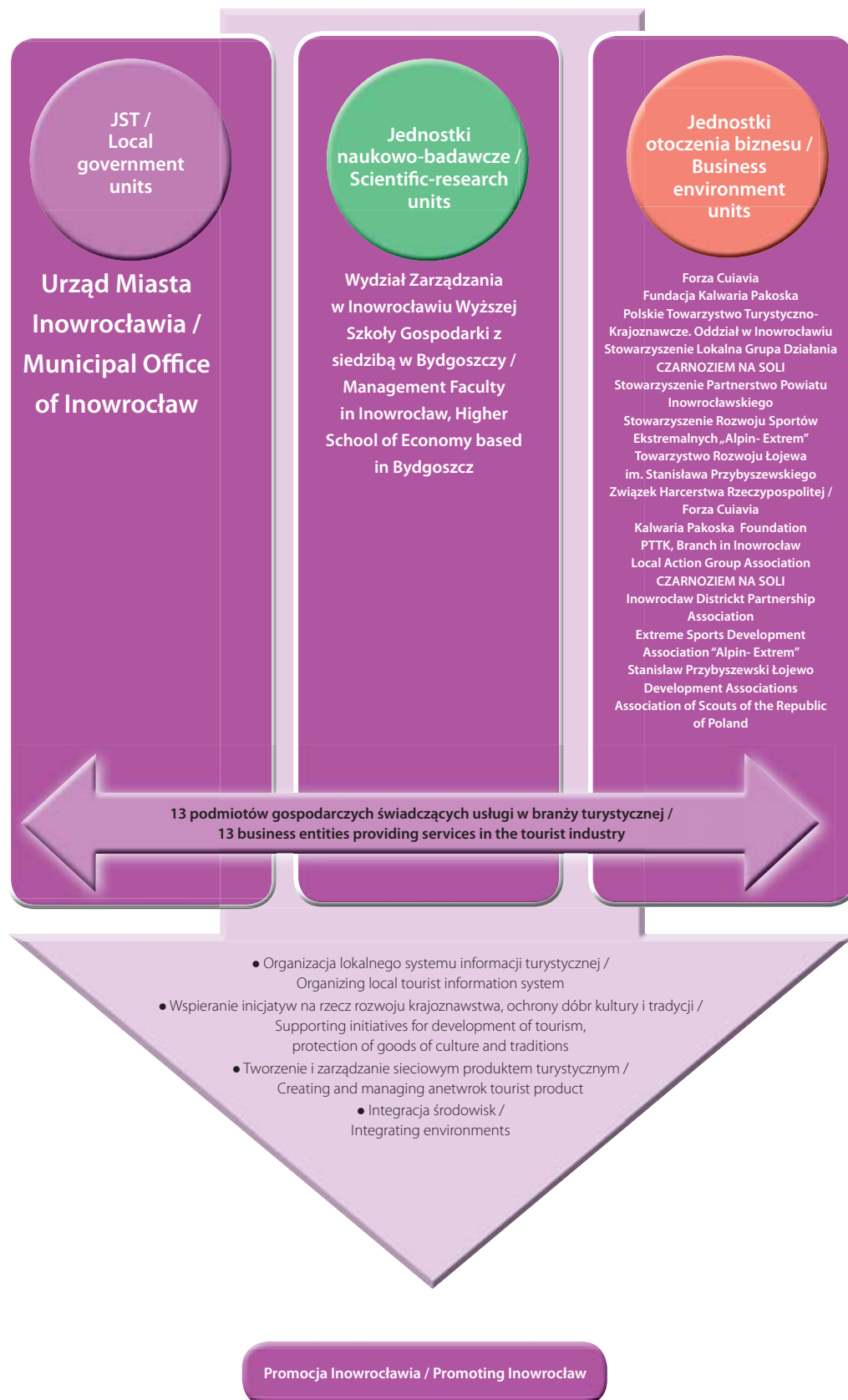
The Organization was established in March 2008, on the initiative of local entrepreneurs related to the tourist industry and authorities of Inowrocław and, after a long registration process, started functioning at the end of 2008.

The Inowrocław Local Tourist Organization is an association gathering entities related to the tourist industry and local government bodies. The main objective of the InLOT is to promote Inowrocław and its closest areas and to pursue the increase in revenues from tourism for the region. The Organization is also responsible for running a Tourist Information Point in Inowrocław, thanks to which promotional activities reach directly tourists visiting the city.

Łańcuch wartości i kompetencje klastra / Value chain and cluster competencies

Koordinator

Inowrocławska Lokalna Organizacja Turystyczna (INLOT) została zarejestrowana 4 listopada 2008 roku. Organizacja powstała w przekonaniu, że Lokalne Organizacje Turystyczne (LOT-y) są najbardziej optymalną metodą współpracy międzysektorowej na rzecz rozwoju turystyki. INLOT jest lokalną organizacją turystyczną w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o Polskiej Organizacji Turystycznej, na stałe współpracuje z Urzędem Miasta Inowrocławia, Wydziałem Zarządzania w Inowrocławiu Wyższej Szkoły Gospodarki z siedzibą w Bydgoszczy i blisko 25 podmiotami działającymi w branży turystycznej.

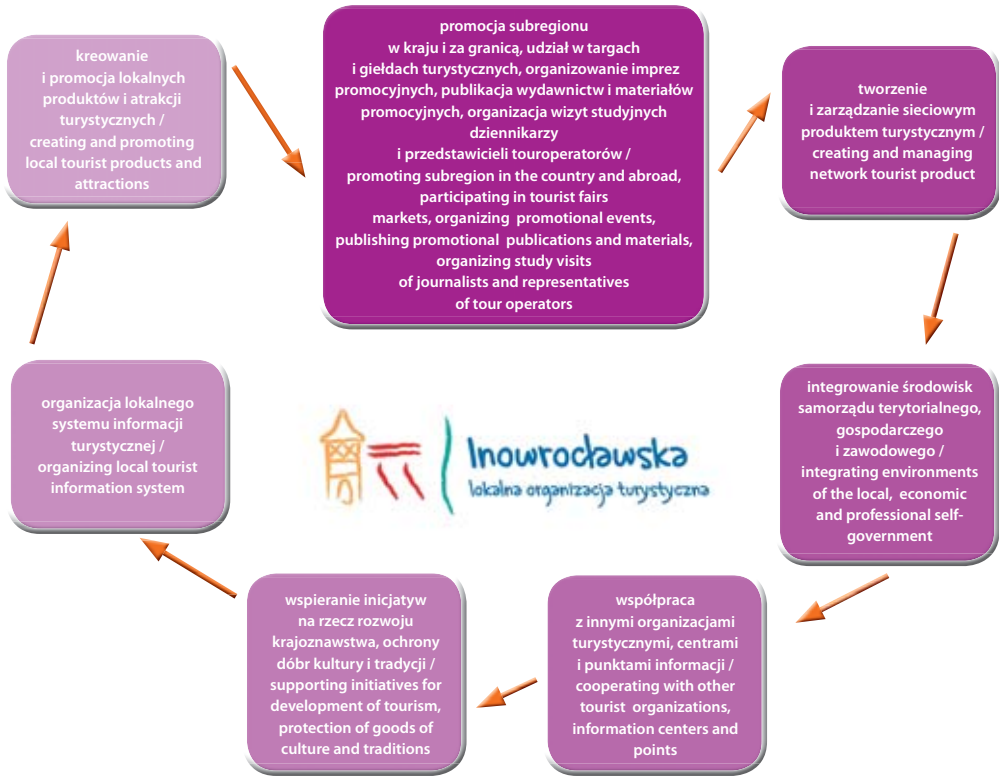
Coordinator

The Inowrocław Local Tourist Organization (INLOT) was registered on 4 November 2008. The Organization was established with the belief that Local Tourist Organizations (LOTs) were the most optimal method of inter-sectoral cooperation for the development of tourism. The INLOT is a local tourist organization as defined by the provisions of the Act of 25 June 1999 on the Polish Tourist Organization, permanently cooperating with the Municipal Office of Inowrocław, the Department of Management in Inowrocław, the Higher School of Economy in Bydgoszcz, and nearly 25 entities operating in the tourist industry.

Dane kontaktowe podmiotu pełniącego rolę koordynatora/animatora: / Contact details of the coordinating entity:

koordynator klastra: / cluster coordinator:	Inowrocławska Lokalna Organizacja Turystyczna (INLOT) / Inowrocław Local Tourist Organization (INLOT)
okres pełnienia funkcji: / period of service:	od 2008 roku / from 2008
formalna podstawa pełnienia funkcji: / formal basis for fulfilling the function:	statut / articles
adres korespondencyjny: / address for delivery:	ul. Królowej Jadwigi 3, 88-100 Inowrocław
osoba do kontaktów: / contact person:	Marcin Kruska
tel. / fax:.	52 35 55-371, 663 732 772
e-mail / strona www:	biuro@inlot.com.pl/ www.inlot.com.pl

Główne zadania Stowarzyszenia: / Main tasks of the Association:

Osiągnięcia:

Rozszerzenie oferty Dni Inowrocławia 2011 o autorskie akcje – „Grę terenową” i „Inowrocław za pół ceny”; stworzenie cyklicznej imprezy „Piknik przy tętni” będącej rodzinną imprezą na świeżym powietrzu; wydanie informatora szczegółowo opisującego Inowrocław i Kujawy Zachodnie.

Achievements:

Extension of the offer Days of Inowrocław 2011 with the author's campaigns – „Terrain play” and „Inowrocław for halfprice”; creation of a cyclical event „Picnic at the graduation tower” being an outdoor family event; issuing a guide describing in detail Inowrocław and Western Kuyavia.

Działalność i oferta klastra

Celem działalności Inowrocławskiej Lokalnej Organizacji Turystycznej jest tworzenie i upowszechnianie wizerunku subregionu Kujaw Zachodnich, a w szczególności miasta Inowrocławia i gmin wchodzących w jego obszar administracyjny jako regionu atrakcyjnego turystycznie, kulturalnie, sportowo i rekreacyjnie, zwiększanie liczby turystów przyjeżdżających do subregionu oraz zwiększanie wpływów finansowych z turystyki. Organizacja oferuje książki o tematyce związanej z miastem i jego okolicami, pamiątki związane z Inowrocławiem - lampy solne, bryłki soli, a także gadżety z symbolami Inowrocławia - kufle do piwa, kubki, magnesy, skarbonki itp.

Stowarzyszenie zrealizowało projekt „Wspieranie promocji produktów turystycznych”. Dofinansowanie zostało przeznaczone m. in. na stworzenie strony internetowej, na której jest przedstawiona pełna oferta turystyczna regionu Inowrocławia oraz podmiotów z branży turystycznej współpracujących z InLOT-em, a także na konkurs, dotyczący projektu na logo organizacji.

Dotacje z Urzędu Marszałkowskiego zostały przeznaczone również na zaprojektowanie folderu promocyjnego produktu sieciowego członków i partnerów InLOT-u oraz na ich wydruk w celu zrealizowania jednego z etapów promocji.

Activities and offer of the cluster

The objective of activities of the Inowrocław Local Tourist Organization is to create and disseminate the image of the subregion of Western Kuyavia, and in particular, the city of Inowrocław and communities covered by its administrative area, as a region attractive in terms of tourism, culture, sports and leisure, increase the number of tourists arriving in the subregion and increase revenues from tourism. The Organization offers books on the subject related to the city and its neighborhood, souvenirs associated with Inowrocław - salt lamps, salt clumps, as well as gadgets with symbols of Inowrocław - beer mugs, mugs, magnets, piggy banks, etc.

The Association executed the project „Supporting promotion of tourist products”. Financial support was allocated, e.g., for creating the website, presenting a full tourist offer of the region of Inowrocław and entities from the tourist industry cooperating with the InLOT, as well as a competition concerning the design of the organization's logo.

Subsidies from the Marshal Office are also allocated for the design of a promotional folder of network products of the InLOT members and partners and their printout to execute one of the promotion stages.

The InLOT takes active part in fairs organized in Poland and abroad. Apart from promotion of the re-

**Bowling Magic Center /
Magic Bowling Center**

**Zabieg SPA w jednym
z zakładów należących
do organizacji
(Harmonia SPA) /
SPA treatment in one
of the companies
belonging to
the organization
(HarmoniaSPA)**

**Tężnia solankowa
w Inowrocławiu /
Saline Graduation in
Inowrocław**

InLOT bierze czynny udział w targach turystycznych organizowanych w kraju i za granicą. Obok promocji regionu w środowisku lokalnym, udział w targach jest wyjściem z ofertą do nowych klientów i budowaniem pozytywnego wizerunku Inowrocławia i jego bazy turystycznej na poziomie kraju. Oferta InLOT-u prezentowana na targach jest także oficjalną promocją Inowrocławia jako uzdrowiska. Każdy z członków InLOT-u ma możliwość czynnego uczestnictwa w imprezach targowych, w których bierze udział InLOT. Ponadto w trakcie wystaw dystrybuowane są materiały promocyjne wszystkich członków, którzy dostarczają swoją ofertę.

gion in the local environment, participation in fairs is going out with the offer to new customers and creating a positive image of Inowrocław and its tourist base on a national level. The offer of the InLOT presented during fairs additionally establishes official promotion of Inowrocław as a health resort. Every InLOT member has the opportunity to take active part in fairs, in which the InLOT participates. Additionally, during exhibitions, promotional materials of all members who provide their offers are distributed.

Członkowie klastra / Cluster members

Nazwa/ Name	Adres/ Address	Działalność/ Activity	
1	2	3	
Jednostki samorządowe/ Local government units			
Urząd Miasta	ul. F.D. Roosevelta 36 88-100 Inowrocław	Jednostka samorządu terytorialnego.	Local government unit.
Jednostki naukowo-badawcze			
Wydział Zarządzania w Inowrocławiu Oddział Wyższej Szkoły Gospodarki w Bydgoszczy	Al. Poznańska 43/45 88-100 Inowrocław www.inowroclaw.byd.pl	Badania naukowe, doradztwo, ekspertyzy.	Local government unit.
Jednostki otoczenia biznesu / Business environment institutions			
Forza Cuiavia	ul. Marulewska 13/76 88-100 Inowrocław www.forzacuiavia.pl	Świadczenie usług (opracowywanie historii parafii, wydawnictwo książek, broszur i folderów o tematyce regionalnej, przewodnictwo turystyczne po Kujawach, organizowanie wystaw historycznych, etnograficznych i innych, sprzedaż rękodzieła ludowego, wykłady i szkolenia o tematyce regionalnej).	Provision of services (development of the parish history, publishing books, brochures and folders concerning region, tourism services organizing exhibitions of historical, ethnographic and other, handicrafts for sale, lectures and training concerning region).
Fundacja Kalwaria Pakoska	ul. Rynek 4 88-170 Pakość www.kalwariapakoska.eu	Rewitalizacja oraz promocja drugiej najstarszej w Polsce Kalwarii.	Revitalization and promotion of the second oldest in Poland Sheva Calvary.
Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze. Oddział w Inowrocławiu	ul. G. Narutowicza 4 88-100 Inowrocław www.inowroclaw.pttk.pl	Popularyzacja wiedzy o najbardziej atrakcyjnych turystycznie regionach Polski oraz promocja w kraju i za granicą polskiego produktu turystycznego - turystyki aktywnej.	Popularization of knowledge about the most attractive tourist regions of the Polish and promotion at home and abroad Polish tourist product - active tourism.
Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania CZARNOZIEM NA SOLI	ul. Poznańska 345A/130 88-100 Inowrocław www.czarnoziemnasoli.pl	Działanie na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich, promocja tych obszarów, podejmowanie inicjatyw i działań dla rozwoju Kujaw Zachodnich, kreowanie lokalnych produktów i usług, tworzenie infrastruktury turystycznej Kujaw Zachodnich, prowadzenie działalności szkoleniowej i wydawniczej.	Action for sustainable development in rural areas, promotion of these areas, initiatives and actions for the development of Western Kujawy, the creation of local products and services, creation of tourism infrastructure for Western Kujawy, conducting training activities and publishing.
Stowarzyszenie Partnerstwo Powiatu Inowrocławskiego	ul. Jacewska 164 88-100 Inowrocław	Wspieranie i kierowanie inicjatywami na rzecz rozwoju gospodarczego Powiatu Inowrocławskiego, prowadzenie i wspieranie działalności edukacyjnej, kulturalnej i na rzecz ochrony środowiska naturalnego, promowanie powiatu i jego zasobów oraz upowszechnienie dorobku gospodarczego, kulturalnego i edukacyjnego mieszkańców powiatu, samorządów i organizacji społecznych.	Supporting and controlling initiatives for economic development of Inowrocław, conducting and supporting educational activities, cultural and environmental protection, promoting the county and its resources and to enhance the achievements of economic, cultural and educational district residents, local governments and social organizations.

1	2	3	
Stowarzyszenie Rozwoju sportów Ekstremalnych „Alpin-Extrem”	al. H. Sienkiewicza 47 88-100 Inowrocław	Promocja aktywnego stylu życia, w tym w szczególności sportów ekstremalnych.	Promotion of active lifestyle, in particular, extreme sports.
Towarzystwo Rozwoju Łojewa im. Stanisława Przybyszewskiego	Łojewo 21 88-101 Inowrocław	Wspieranie działań służących aktywizacji gospodarczej, społecznej, kulturalnej i sportowej, dbałości o środowisko naturalne i tradycje regionalne, działalność naukowa i naukowo-techniczna, działalność oświatowa i realizacja programów edukacyjnych, działalność kulturalna, działalność w zakresie kultury fizycznej i sportu.	Support for activities to stimulate the economy, social, cultural and sporting activities, care for the environment and regional traditions, scientific activities and scientific-technical, educational activities and implementation of educational programs, cultural activities, activities in the field of physical culture and sport.
Związek Harcerstwa Rzeczypospolitej	ul. Roosevelta 36 88-108 Inowrocław	Kształtowanie postaw młodych ludzi, wpajanie postaw obywatelskich, organizacja czasu.	Shaping the attitudes of young people, instilling civic attitudes, organization of time.
Hotele i gospodarstwa agroturystyczne/ Hotels and farmhouses			
Hotelik pod Tężnią	ul. Przy Stawku 8 88-100 Inowrocław www.hopote.pl	Świadczenie usług hotelowych.	Hotel services.
Villa Solankowa	ul. Solankowa 72 88-100 Inowrocław www.villasolankowa.pl	Oferowanie gościom hotelowym noclegów w przytulnych i komfortowo wyposażonych pokojach.	Offering hotel guests accommodation in cozy and comfortably furnished rooms.
Gospodarstwo Agroturystyczne MAJKA	Liszkowice 21 88-111 Liszkowice www.majka.ino-online.pl	Organizacja zakładowych spotkań integracyjnych, wesel, imienin, urodzin, jubileuszy, studiów, szkoleń zawodowych, sympozjów.	Organization of integration company meetings, weddings, birthdays, anniversaries, proms, vocational training, symposiums.
Pokoje Gościnne	ul. M. Konopnickiej 7-9 88-100 Inowrocław	Pensjonat znajdujący się w bezpośredniej bliskości Parku Solankowego oferujący komfortowe warunki dla gości.	Pension is located in neighborhood to Park Solankowy, offers comfortable environment for guests.
Inne/ Other			
Biuro Podróży Amer- Tour	ul. Rynek 14 88-100 Inowrocław www.amer-tour.pl	Oferowanie wycieczek zagranicznych, autokarowych, szkolnych, biletów autokarowych, promowych, lotniczych, imprez integracyjnych, konferencji, eventów.	Offering foreign trips, coach, school, coach tickets, ferry, air, team building events, conferences, events.
Centrum promocji zdrowia i urody Wellness&Harmonia Spa	ul. Świętokrzyska 107 88-100 Inowrocław www.harmoniaspa.pl	Świadczenie usług (terapię wodną, kąpiele, sauna, ćwiczenia, masaże indyjskie i lecznicze, muzykoterapia, aromaterapia, koloroterapia, wizualizacja).	Provision of services (water therapy, swimming, sauna, exercise, massage and Indian healing, music therapy, aromatherapy, color therapy, visualization).
Solanki Uzdrowisko Inowrocław Sp. z o.o.	ul. Solankowa 77 88-100 Inowrocław www.solanki.pl	Wynajem sal (konferencje, szkolenia, spotkania integracyjne oraz imprezy okolicznościowe), świadczenie usług z zakresu Medical SPA, SPA, kosmetyki ciała, usług hotelowych, konferencyjnych i cateringowych.	Room rental (conferences, training, integration meetings and special events), the provision of services in the field of Medical SPA, SPA, body cosmetics, hotel services, conference and catering services.
Usługi Transportowo- Towarowe AGRO- NOCLEGI	ul. Przemysłowa 34 88-160 Janikowo www.agro_noclegi.firma.pl	Gospodarstwo agroturystyczne w miejscowości Janikowo, świadczenie usług transportowych.	Agriturismo in Janikowo, the provision of transport services.
FHU Wojciechowsky	ul. Dubienka 2 88-100 Inowrocław	Działalność usługowa oraz wynajem lokalu na zorganizowane imprezy typu bankiety, wesela, chrzciny itp.	Support services and rental of places for organized events such as banquets, weddings, christenings, etc.
Sanktuarium Matki Bożej Markowickiej Królowej Miłości i Pokoju Pani Kujaw	Markowice 5 88-320 Strzelno	Ponad 300-letnie Sanktuarium ze słynną cudowną figurką Matki Boskiej. Znajdują się tutaj zabytkowe organy barokowe. Kościół w ostatnich latach przeszedł gruntowną renowację. Na terenie Sanktuarium znajduje się też Niższe Seminarium Duchowne.	Over 300-year-old sanctuary with the famous miraculous statue of the Blessed Virgin. Here are the historic baroque organs. Church in recent years has undergone a thorough renovation. At the Sanctuary is also lower Seminary.
Restauracja Penelopa w Inowrocławiu	Ostrowo 62 88-320 Strzelno	Oferowanie przysmaków kuchni włoskiej.	Italian cuisine.
Bowling Magic Center	Suchy Las 3 62-002 www.bowlingmagiccenter.pl	Organizacja imprez muzycznych, firmowych, sportowych, urodzinowych, szkoleniowych, integracyjnych, komunijnych, weselnych.	The organization of musical events, business, sports, birthday parties, trainings, integration, communion, weddings.

Lokalna Organizacja Turystyczna Toruń

Torun Local Tourist Organization

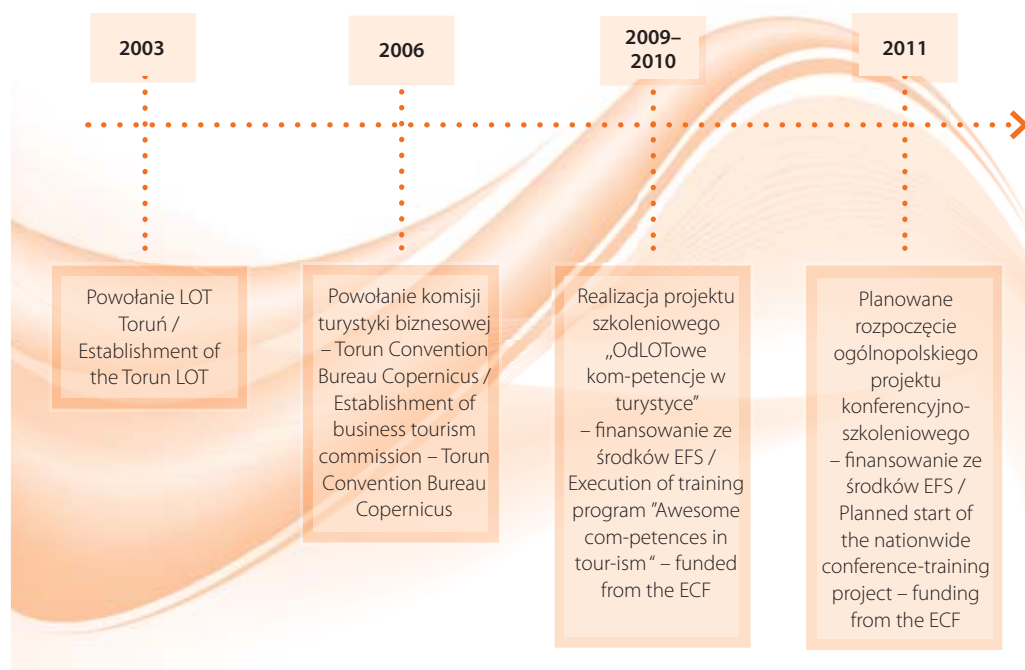
Lokalna Organizacja Turystyczna

Branża: turystyczna

Lokalna Organizacja Turystyczna Toruń powstała 22 października 2003 roku jako platforma współpracy lokalnej społeczności i branży turystycznej, Miasta Torunia, powiatu toruńskiego i innych jednostek samorządu terytorialnego w regionie w celu tworzenia pozytywnego wizerunku Torunia jako miejsca atrakcyjnego dla turysty. Wspólna aktywność rynkowa polega na współpracy przy realizacji projektów rozwojowych, wspólnej promocji i obsłudze turystyki zorganizowanej. Oferty członków LOT są w stosunku do siebie komplementarne i składają się na kompleksową ofertę turystyczną Torunia. LOT Toruń koncentruje się także na komercjalizacji, promocji i wsparciu sprzedażowym produktów turystycznych oferowanych przez zrzeszone podmioty. Organizacja dokonuje pakietyzacji ofert członków LOT, prowadzi działania informacyjne, wydawnicze i szkoleniowe dla kadr turystyki.

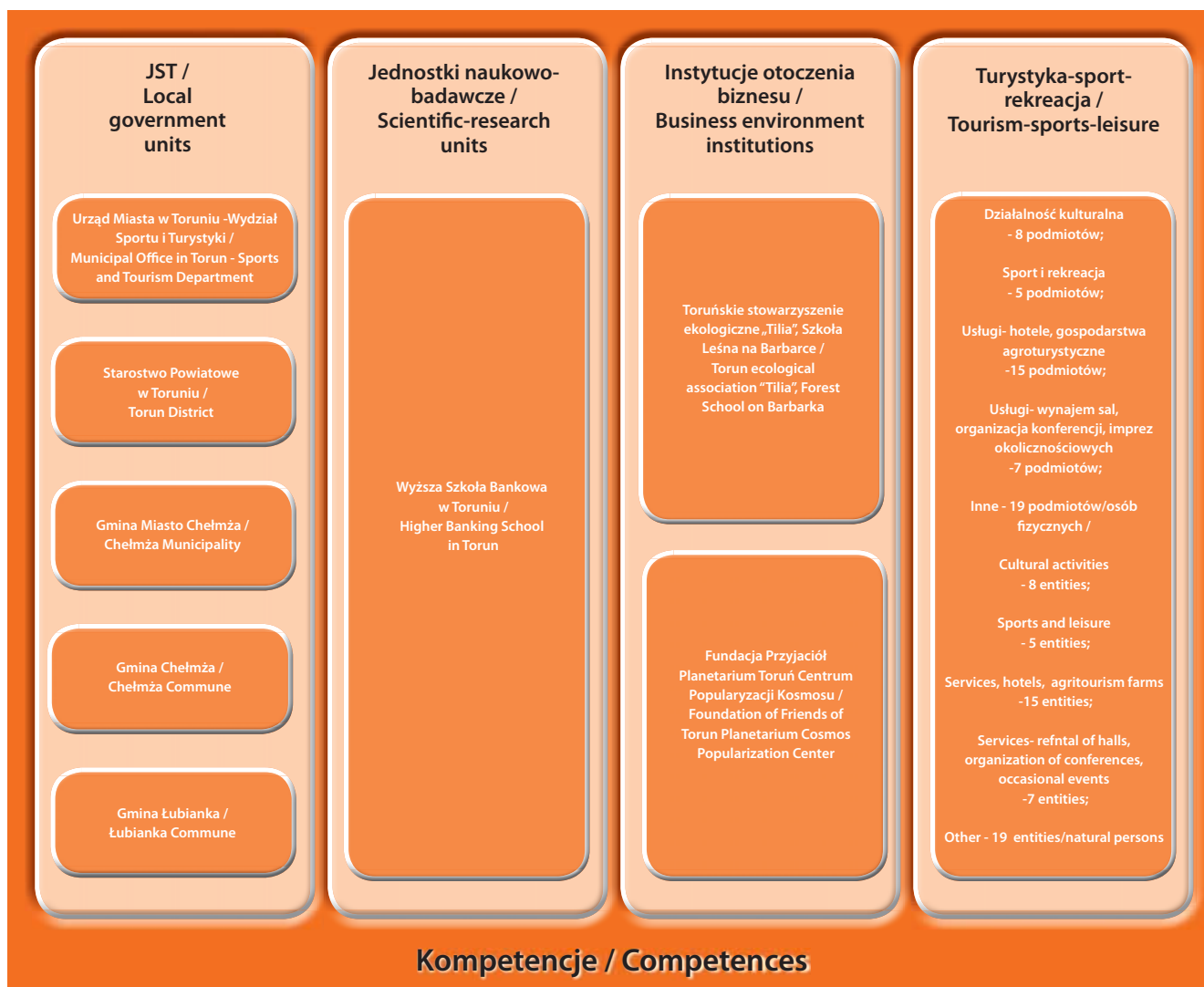
Industry: tourism

The Torun Local Tourist Organization was established on 22 October 2003 as a platform of cooperation of the local community and the tourist industry, the City of Torun, Torun district and other local government bodies in the region, in order to create a positive image of Torun as a place attractive for tourists. Joint market activity consists in cooperation at execution of development projects, joint promotion and service of organized tourism. Offers of the LOT members are complementary and constitute a complex tourist offer of Torun. The Torun LOT also focuses on commercialization, promotion and sales support of tourist products offered by associated entities. The Organization prepares packages of offers of the LOT members, conducts information, publishing and training actions for tourist staff.

Łańcuch wartości i kompetencje klastra / Value chain and cluster competencies

Promocja Torunia / Promoting Torun

Koordinator

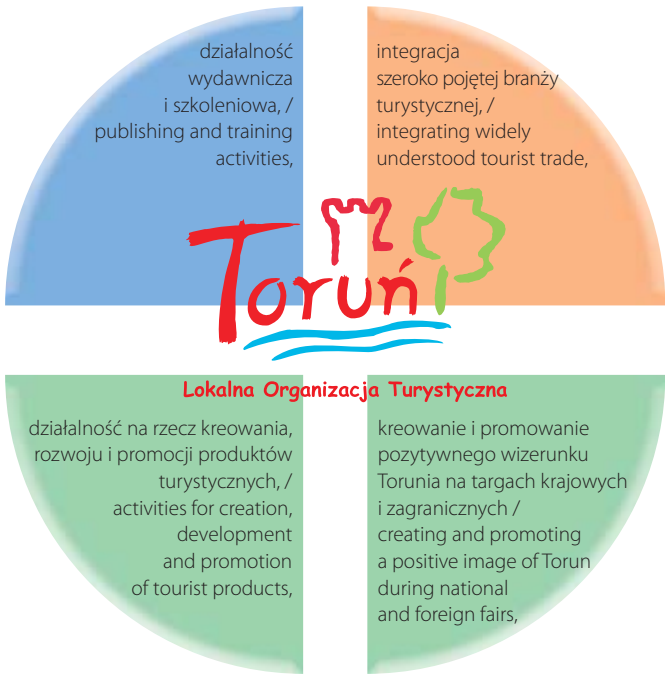
Na czele Lokalnej Organizacji Turystycznej Toruń stoi zarząd nadzorujący prace organizacji i wyznaczający kierunki jej rozwoju. Spotkania Zarządu odbywają się średnio co trzy tygodnie. Biuro LOT Toruń realizuje zadania wynikające z planu działania organizacji oraz strategii wyznaczonej przez Zarząd LOT. Przepływ informacji między członkami LOT odbywa się za pomocą strony internetowej, mailingu, newsletterów i portali społecznościowych. Spotkania wszystkich członków odbywają się średnio dwa razy w roku lub w mniejszym gronie na spotkaniach tematycznych bądź przy realizacji konkretnych projektów. LOT zrzesza obecnie 69 podmiotów, świadczących usługi w obszarze branży turystycznej i pokrewnych.

Coordinator

The Torun Local Tourist Organization is headed by a management board supervising the works of the organization and setting out directions of its development. Meetings of the Management take place, on average, once every three weeks. The office of the Torun LOT executes tasks resulting from the plan of action of the organization as well as a strategy set forth by the management of the LOT. Flow of information between the LOT members takes place by means of a website, mailing, newsletters and social network services. Meetings of all members take place, on average, twice a year or in smaller groups, during topic-related meetings or execution of specific projects. Presently, the LOT associates 69 entities providing services in the field of tourism and related industries.

Dane kontaktowe podmiotu pełniącego rolę koordynatora/animatora: / Contact details of the coordinating entity:	
koordynator klastra: / cluster coordinator:	Lokalna Organizacja Turystyczna Toruń / Torun Local Tourist Organization
okres pełnienia funkcji: / period of service:	od 2003 roku / from 2003
formalna podstawa pełnienia funkcji: / formal basis for fulfilling the function:	statut / articles
adres korespondencyjny: / address for delivery:	ul. Bulwar Filadelfijski 8/2, 87-100 Toruń
osoba do kontaktów: / contact person:	Emilia Depczyńska
tel./fax.:	607 841 866
e-mail / strona www:	lot@lottorun.pl/ www.lottorun.pl/

Główne zadania Stowarzyszenia: / Main tasks of the Association:

Działalność i oferta klastra

Lokalna Organizacja Turystyczna Toruń angażuje się w przedsięwzięcia związane z promocją turystyczną Torunia i jego okolicy. Wspiera tworzenie i wizerunek nowych produktów turystycznych oraz stawia na współpracę i integrację branży turystycznej. Organizacja od lat bierze udział w krajowych i zagranicznych targach turystycznych, spotkaniach branżowych, jest organizatorem oraz uczestnikiem konferencji tematycznych. LOT organizuje także imprezy o charakterze turystycznym skierowane do dzieci, młodzieży i dorosłych, które mają na celu przede wszystkim przybliżenie oferty turystycznej miasta jego mieszkańcom i gościom. LOT corocznie dokonuje zgłoszeń do konkursów tematycznych w celu wypromowania lokalnych produktów turystycznych na rynku ogólnopolskim i międzynarodowym. Zajmuje się wsparciem podmiotów branży turystycznej między innymi przez organizację szkoleń podnoszących kompetencje pracowników obsługujących ruch turystyczny. Na swoją działalność pozyskuje zewnętrzne środki finansowe (dotacje jednostek sa-

Activities and offer of the cluster

The Torun Local Tourist Organization is involved in projects related to tourist promotion of Torun and its neighborhood. It supports creation and the image of new tourist products and focuses on cooperation and integration of the tourist industry. For years, the Organization has been participating in national and foreign fairs, industrial meetings, has been the organizer and participant of subject conferences. The LOT also organizes tourist events addressed to children, teenagers and adults, which aim at, first of all, presenting the tourist offer of the city to its inhabitants and guests. The LOT enters topic-related competitions on an annual basis, in order to promote local tourist products on the national and international market. It deals with support for tourist industry entities, among others, by organization of trainings raising the competences of employees serving the tourist traffic. For its activities, it acquires external funds (subsidies of local government bodies, EU subsidies, sponsorship) and it supports associated entities in obtaining sources of financing for execution of their original projects with regard to tourism.

Orbitarium / Orbitarium

The Torun Local Tourist Organization offers:

Wybierztorun.pl

In 2010, at www.wybierztorun.pl, a subpage was created, which presents the tourist offers in several languages (English, German, Russian, Polish). Additionally, this subpage has the possibility of presentation of tourist products of the Torun LOT. This website is fully compatible with the website www.lottorun.pl. It is the first website, where ready tourist offers in several languages can be found. Plans mention a continuous expansion of the offers of excursions

Planetarium / Planetarium

Panorama Torunia /
Panorama of Torun

morządu terytorialnego, dotacje unijne, sponsoring) oraz wspiera zrzeszone podmioty w pozyskaniu źródeł finansowania na realizację ich autorskich projektów w zakresie turystyki.

Lokalna Organizacja Turystyczna Toruń oferuje:

Wybierztorun.pl

W 2010 roku pod adresem www.wybierztorun.pl przygotowano podstronę prezentującą oferty turystyczne w kilku językach (angielski, niemiecki, rosyjski, polski). Dodatkowo podstrona ta ma możliwość prezentacji produktów turystycznych LOT Toruń. Strona ta jest w pełni kompatybilna ze stroną www.lottorun.pl. Jest to pierwsza strona internetowa, na której można znaleźć gotowe oferty turystyczne w kilku językach. W planach jest ciągła rozbudowa ofert wycieczek i podstrony, tłumaczenia kolejnych elementów strony internetowej i ofert, promocja strony i jej dalsze pozycjonowanie. Oferty wycieczek stanowią elastyczny komponent strony [www](http://www.lottorun.pl), gdyż wymagają ciągłej aktualizacji i wyceny.

Przewodnictwo w strojach historycznych

Nowatorskim pomysłem jest przewodnictwo fabularyzowane, oferowane przez Biuro Turystyczne Copernicana. Podczas wycieczki z przewodnikiem po Toruniu Kopernik we własnej osobie, średniowieczni mieszkańcy czy Krzyżak przenoszą turystów w czasy średniowiecznego Torunia, zapewnia wspaniałą zabawę i teatr. Zwiedzanie Torunia z przewodnikiem w nietypowej formie od pierwszych chwil staje się niezwykle frajdą i przygodą. Usługę warto wyróżnić za kreatywność i innowacyjne podejście do świadczenia usług turystycznych.

Certyfikowane produkty turystyczne

Produkty turystyczne członków LOT Toruń są wyróżnione Certyfikatem Polskiej Organizacji Turystycznej

Fort IV. (Laureat wielu nagród m.in. "Najlepszy Produkt Turystyczny 2009", "Perła w Regionie województwa Kujawsko - Pomorskiego 2010")
/ **Fort IV.** (Winner of many awards including "Best Tourist Product 2009", "Pearl in the Region Kujawsko - Pomorskie, 2010")

Żywe muzeum piernika
/ **Living museum of gingerbread**

and the subpage, translation of subsequent website elements and offers, promotion of the website and its further search-engine positioning. Excursion offers are a flexible component of the website, as they require continuous updating and valuation.

Guidance in historical costumes

An innovative idea is fictional guidance, offered by Copernicana Tourist Office. During guided tours in Toruń, Copernicus himself, medieval townsmen or a Teutonic knight bring tourists into the times of the medieval Toruń, ensuring great fun and theatre.

dla Najlepszych produktów turystycznych w Polsce. Wyróżnienie jest przyznane w uznaniu za najwyższy poziom i profesjonalizm świadczonych usług w dziedzinie turystyki. Certyfikat POT to swego rodzaju paszport, otwierający dostęp usług i wyrobów nagrodzonym produktom do wielokierunkowych działań promocyjnych i marketingowych prowadzonych w kraju i za granicą.

Visiting Torun with a guide in a non-standard form becomes extraordinary fun and adventure from the first moments. This service is worth distinguishing for creativity and an innovative approach to provision of tourist services.

Certified tourist products

Tourist products of the Torun LOT members are honored with the Certificate of the Polish Tourist Organization for the best tourist products in Poland. The honor is granted in recognition of the highest level and professionalism of services provided in the field of tourism. The Certificate of the Polish Tourist Organization is a kind of a passport, giving access of honored services and products to multi-directional promotional and marketing activities conducted in Poland and abroad.

**Przewodnik w stroju
Mikołaja Kopernika
(BT Copernicana) /
A guide dressed as
Nicolaus Copernicus (BT
Copernicana)**

**Przewodnik w stroju
historycznym /
7. Guide in historical
costume**

Członkowie klastra / Cluster members

Nazwa / Name	Adres / Address	Działalność / Activity	
1	2	3	4
Jednostki samorządowe / Local government units			
Urząd Miasta w Toruniu -Wydział Sportu i Turystyki	ul. Wały gen. Sikorskiego 10 87-100 Toruń www.um.torun.pl	Jednostka samorządu terytorialnego.	Local government unit.
Starostwo Powiatowe w Toruniu	ul. Targow 87-100 Toruń www.powiattorunski.pl	Jednostka samorządu terytorialnego.	Local government unit.
Gmina Miasto Chełmża	ul. Gen. J. Hallera 2 87-140 Chełmża www.chelmza.pl	Jednostka samorządu terytorialnego.	Local government unit.
Gmina Chełmża	ul. Wodna 2 87-140 Chełmża www.gminachelmza.pl	Jednostka samorządu terytorialnego.	Local government unit.
Gmina Łubianka	ul. Aleja Jana Pawła II 8 87-152 Łubianka www.lubianka.pl	Jednostka samorządu terytorialnego.	Local government unit.
Jednostki naukowo-badawcze / R&D units			
Wyższa Szkoła Bankowa w Toruniu	ul. Młodzieżowa 31 A 87-100 Toruń www.wsb.torun.pl	Badania, doradztwo, ekspertyzy, edukacja kadr turystyki	Research, consultancy, expertise, education tourism personnel.
Instytucje otoczenia biznesu / Business environment institutions			
Toruńskie stowarzyszenie ekologiczne „Tilia”, Szkoła Leśna na Barbarce	ul. Przysiecka 13 87-100 Toruń www.tilia.org.pl	Przygotowywanie akcji, konkursów i przed- sięwzięć uczących zachowań ekologicznych oraz promujących ochronę przyrody.	Preparing action, competitions and projects which learn ecological behaviors and pro- mote of nature conservation.
Fundacja Przyjaciół Planeta- rium Toruń Centrum Popula- ryzacji Kosmosu	ul. Franciszkańska 15–21 87-100 Toruń www.planetarium.torun.pl	Usługi turystyczne, edukacja.	Tourist services, education.
Działalność kulturalna / Cultural activities			
Centrum Sztuki Współczes- nej” Znaki czasu”	ul. Wały Gen. Sikorskiego 13 87-100 Toruń www.csw.torun.pl	Organizacja wystaw, wykładów, seminariów, programów rezydencyjnych dla artystów, publikacji, działania edukacyjne.	The organization of exhibitions, lectures, se- minars and residential programs for artists, publications, educational activities.
Dwór Artusa	Rynek Staromiejski 6 87-100 Toruń www.artus.torun.pl	Działalność kulturalna, organizacja koncer- tów, wynajem sal konferencyjnych.	Cultural activities, organization of concerts, rental of meeting rooms.
Fundacja Amicus Universita- tis Nicolai Copernici	ul. Gagarina 39 87-100 Toruń www.fundacja.umk.pl	Działania na rzecz rozwoju nauki, kultury.	Actions for development of science, culture
Muzeum Etnograficzne w Toruniu	ul. Wały Gen. Sikorskiego 19 87-100 Toruń www.etnomuzeum.pl	Gromadzenie, naukowe opracowywanie, przechowywanie, ochrona, konserwacja i udostępnianie dóbr kultury.	The collection, scientific development, sto- rage, protection, preservation and sharing of cultural goods.
Muzeum Okręgowe w Toruniu	Rynek Staromiejski 1 – Ratusz 87-100 Toruń www.muzeum.torun.pl	Gromadzenie, przechowywanie, ochrona, konserwacja i udostępnianie dóbr kultury.	The collection, storage, protection, preser- vation and sharing of cultural goods
Muzeum Piśmiennictwa i Drukarni w Grębocinie	ul. Szkolna 31 87-122 Grębocin www.grebocin.pl	Muzeum, organizowanie i prowadzeniu działalności kulturalnej.	Museum, organizing and conducting cultu- ral activities.
Ośrodek Chopinowski w Szafarni	Szafarnia 87-404 Radomin www.szafarnia.art.pl	Działalność koncertowa. Organizacja cy- klicznych koncertów, skupiających stałych bywalców oraz nowych melomanów.	Concert activities. Organization of cyclic concerts, bringing the regulars and new music lovers.
Toruńska Orkiestra Symfo- niczna	Rynek Staromiejski 6 87-100 Toruń www.tos.art.pl	Działalność kulturalna.	Cultural activities.

1	2	3	4
Sport i rekreacja/ Sports and recreation			
Automobilklub Toruński	ul. Św. Ducha 5 87-100 Toruń www.automobilklub.pl	Świadczenie usług w zakresie sportu i rekreacji.	Provision of sport and recreation.
F.H.P PAK (Osada Karbówko, Hotel Spichrz)	ul. Wielki Rów 40/A 87-100 Toruń www.osadakarbowko.pl	Organizacja imprez firmowych, okolicznościowych sylwestrowych, spływów kajakowych, konferencji, przejażdżek konnych, przejażdżek bryczką oraz jazd terenowym samochodem. Oddanie do dyspozycji gości jacuzzi, rodeo, mini spa, sauny fińskiej.	Organization of company events, New Year's greeting, canoeing, conferences, horseback rides, carriage rides and rides off-road car. Other attractions: jacuzzi, rodeo, mini spa, Finnish sauna.
Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji	ul. Bema 23/29 87-100 Toruń www.mosir.torun.pl	Obiekty sportowe, działalność sportowo-rekreacyjna oraz działalność usługowo-komercyjna (imprezy sportowe, estradowe, wystawiennicze, organizacja imprez masowych).	Sports facilities, activity of sports and recreational and activity of service-commercial (sporting events, stage and exhibitions wiennicze, organization of mass events).
Rancho Team	ul. Parkowa 15/4 87-100 Toruń	Organizacja imprez firmowych (paintball, quady, zabawy integracyjne, alpinistyka, spływy kajakowe, loty balonem, ośrodki strzeleckie).	Organization of company events (paintball, quads, integration activities, Mountaineering, kayaking, ballooning, shooting centers).
Toruńskie Towarzystwo Tradycji Morskich	ul. Jamontta 3 B/63 87-100 Toruń www.tttm.eu	Prowadzenie szkoleń na stopnie żeglarskie, upowszechnianie dziedzictwa kulturowego i historycznego Torunia.	Providing training to degrees sailing, promoting cultural and historical heritage of Torun.
Usługi- hotele, gospodarstwa agroturystyczne/ Services-hotels, farmhouses			
Firma „TANK”, „Hotel Gotyk”	ul. Piekary 20 87-100 Toruń	Usługi hotelowe.	Hotel services.
Gospodarstwo Agroturystyczne	Zajezerze 26 88-140 Gniewkowo	Usługi hotelowe.	Hotel services.
Gospodarstwo Agroturystyczne	Niedźwiedz k/Steklina 20A 87-620 Niedźwiedz	Usługi hotelowe.	Hotel services.
Gospodarstwo Agroturystyczne „Młyńska Struga”	Grabowiec ul. Nad rzeczką 9 87-100 Lubicz	Usługi hotelowe.	Hotel services.
Gospodarstwo Agroturystyczne Ośrodek Jazdy Konnej	ul. Wieżowa 1/5 87-116 Toruń	Usługi hotelowe.	Hotel services.
Hotel PPH AKROPOL	ul. Sosnowa 14/18 87-165 Cierpice www.hotel-akropol.pl	Świadczenie usług hotelowych, organizacja wesel oraz innych imprez okolicznościowych.	Provision of hotel services, organization of weddings and other special events.
Hotel Buwar	ul. Bulwar Filadelfijski, 87-100 Toruń	Świadczenie usług hotelowych, restauracja, wynajem sal konferencyjnych, spa.	Provision of hotel, restaurant, rental of conference rooms, spa.
Hotel “Filmar”	ul. Grudziądzka 37/45 87-100 Toruń www.hotelfilmar.pl	Usługi hotelowe, centrum konferencyjne.	Hotel services, conference center.
Hotel “Gotyk”	ul. Piekary 20 87-100 Toruń www.hotel-gotyk.com.pl	Usługi hotelowe, wynajem sal konferencyjnych.	Hotel services, rental of meeting rooms.
Hotel “Heban”	ul. Małe Garbary 7 87-100 Toruń www.hotel-heban.com.pl	Usługi hotelowe, wynajem sal konferencyjnych.	Hotel services, rental of meeting rooms.
Hotel “Kopernik”	ul. Wola Zamkowa 16 87-100 Toruń www.hotele21.pl/kopernik	Usługi hotelowe, wynajem sal konferencyjnych.	Hotel services, rental of meeting rooms.
“ORBIS” SA Oddział Hotel “MERCURE HELIOS” w Toruniu	ul. Kraszewskiego 1/3 87-100 Toruń www.orbis.pl/pl/torun/hotele/mercure_helios_torun	Usługi hotelowe, wynajem sal konferencyjnych.	Hotel services, rental of meeting rooms

1	2	3	4
Hotel "Pod czarną różą" Karolina Kuś	ul. Rابيةńska 11 87-100 Toruń www.hotelczarnaroza.pl	Świadczenie usług hotelowych.	Hotel services, rental of meeting rooms
Hotel Retman	ul. Rابيةńska 15 87-100 Toruń www.hotelretman.pl	Usługi hotelowe.	Hotel services.
Firma handlowo-usługowa "Eland" –noclegi	ul. Chłopickiego 4 87-100 Toruń	Usługi hotelowe.	Hotel services.
Usługi- gastronomia/ Services-catering			
AND S.C. Dobromira Sopońska	ul. Matejki 90/6 87-100 Toruń	Usług gastronomiczne.	Catering services.
Bistro „Torre” w Krzywej Wieży	ul. Pod Krzywą Wieżą 1 87-100 Toruń www.krzywawieza.pl	Świadczenie usług gastronomicznych oraz organizacja firmowych bankietów, spotkań rodzinnych, imprez okolicznościowych.	Provision of catering services and organization of company banquets, family meetings, special events.
Cukiernia F. Pokojski	ul. Przy Skarpie 52 87-100 Toruń www.pokojski.com.pl	Produkcja wyrobów cukierniczych w oparciu o tradycyjne, rodzinne, sprawdzone receptury.	Production of confectionery products based on traditional, family, tested recipes.
FHU „Utopia”	ul. Rابيةńska 17 87-100 Toruń	Pub.	Pub.
OSTA S. C.	ul. Franciszkańska 20 87-100 Toruń	Usługi gastronomiczne.	Catering services.
Piernikarnia Toruńska	Plac św. Katarzyny 9 87-100 Toruń www.piernikarniatorunska.pl	Wypiekane pierników na potrzeby renomowanych restauracji, kawiarni i herbaciarni.	Baked gingerbread for renowned restaurants, cafes and tea rooms.
Usługi – wynajem sal, organizacja konferencji, imprez okolicznościowych/ Services-rental of rooms, organisation of conferences and events			
Centrum Konferencji i Wystaw Expo-Andre	ul. Prosta 19/7 87-100 Toruń www.expo-andre.pl	Organizacja konferencji i wystaw medycznych (prezentacja aktualnych osiągnięć medycyny polskiej i europejskiej oraz promocja zdrowia, nowych leków i urządzeń medycznych).	Organization of medical conferences and exhibitions (presentation of current performance of Polish and European medicine and health promotion, new drugs and medical devices).
P.W. „RONDA” Joanna Filipiak-Jońska	ul. Grudziądzka 45 87-100 Toruń	Wynajem sal konferencyjnych, usługi cateringowe.	Rental of conference rooms, catering services.
Targi Toruńskie sp. z o.o.	ul. Szosa Chełmińska 27 87-100 Toruń www.targitorunskie.pl	Organizacja imprez targowych.	Organization of trade events.
Twierdza Toruń- Fort IV	ul. Chrobrego 86 87-100 Toruń www.fort.torun.pl	Obsługa ruchu turystycznego, organizacja imprez firmowych, wynajem sal konferencyjnych, organizacja weseli i imprez okolicznościowych, usługi gastronomiczne.	Support for tourism, organization of company events, rental of conference rooms, organizing weddings and special events catering services.
Zajazd Daglezja Hotel, Ośrodek Szkoleniowy	Przysiek 87-134 Zławieś Wielka www.kpodr.pl/daglezja	Usługi hotelowe, organizacja imprez, szkoleń, konferencji, narad, biesiad, pikników.	Hotel services, organization of events, training, conferences, meetings, banquets, picnics.
Toruń Meetings	ul. Rynek Staromiejski 9/2 87-100 Toruń www.torunmeetings.pl	Organizacja i obsługa kongresów, konferencji, sympozjów i imprez integracyjnych. Niezbędne usługi towarzyszące wyjazdom biznesowym (wynajem samochodów, bilety lotnicze czy też transfery lotniskowe). Zapewnianie rezerwacji pokoi hotelowych podczas podróży służbowych.	The organization and operation of congresses, conferences, symposia, and integration events. Necessary services associated with business trips (rental of cars, airline tickets or airport transfers). provision of reservation of hotel rooms during business trips.
ZHUP "Walter"	ul. Droga Starotoruńska 5A 87-100 Toruń	Organizacja imprez plenerowych oraz działalność hotelowo-gastronomiczna.	The organization of outdoor events and activities of hotel and catering.
Inne / Other			
Sklep z pamiątkami Torunia EMPORIUM	ul. Piekary 28/1 87-100 Toruń www.emporium.torun.com.pl	Sprzedaż oryginalnych upominków stworzonych według własnych pomysłów. Inspiracja czerpana jest z bogatego dziedzictwa Torunia.	Sales of original gifts created by their own ideas. Inspiration is drawn from the rich heritage of Torun.

1	2	3	4
TAT FORT	ul. Kociewska 30 A 87-100 Toruń www.tat.com.pl	Produkcja sprzętu elektroakustycznego wykorzystywanego głównie w obiektach kościelnych i obsługującego uroczystości i wydarzenia kościelne.	Production of electroacoustic equipment used primarily in facilities serving the church and church celebrations and events.
VOBACOM sp. z o. o. Piotr Matuszak M. C.	ul. Skłodowskiej 71 A/C0 87-100 Toruń	Dostarczanie rozwiązań informatycznych oraz internetowych.	Providing IT solutions and web.
Biuro Turystyczne lic. "Copernicana"	ul. Kopernika 35/37 87-100 Toruń www.copernicana.pl	Organizacja pobytów w Toruniu i okolicach dla grup zorganizowanych oraz gości indywidualnych, organizacja wycieczek w Polsce, szkoleń i konferencji oraz imprez integracyjnych, sprzedaż produktów regionalnych i toruńskich pamiątek.	The organization stays in Torun and the surrounding area for groups and individual guests, trips to Poland, training and conferences and team building events, sales of regional products and souvenirs Torun.
Prywatne Biuro Turystyczne "Sindbad"	Rynek 8 45-015 Opole www.sindbad.pl	Organizacja imprez turystycznych, wycieczek szkolnych, organizacja wyjazdów na imprezy sportowe, wynajem autokarów, rezerwacja hoteli.	The organization of tourist events, school trips, organizing trips to sporting events, bus rental, hotel reservation.
Pro-Line - przewozy osobowe	ul. Malinowa 42 87-100 Toruń www.pro-line.com.pl	Świadczenie usług w zakresie przewozu osób.	Service of passenger transport.
Kruk Multimedia	ul. Szosa Chełmińska 139/1 87-100 Toruń www.kruk.torun.com.pl	Usługi poligraficzno-reklamowe.	Printing and advertising services.
Agencja Reklamy Martyn	ul. Rydygiera 43C, 87-100 Toruń http://www.koszulka24.pl/	Usługi poligraficzno-reklamowe.	Printing and advertising services.
Emporium	ul. Piekary 28 87-100 Toruń	Sklep z pamiątkami.	Souvenirs.
Osoby fizyczne			
Andrzej Anszperger			
Emilia Czerwińska			
Nadzieja Hajduczenia			
Zbigniew Morzy			
Beata Pretke-Zdziebło			
Wacław Okoniewicz			
Malwina Rouba			
Joanna Kruk			
Tomasz Herdzin			
Bożena Turska			

Ciechociński Klaster Uzdrowiskowy „Dolina Zdrowia”

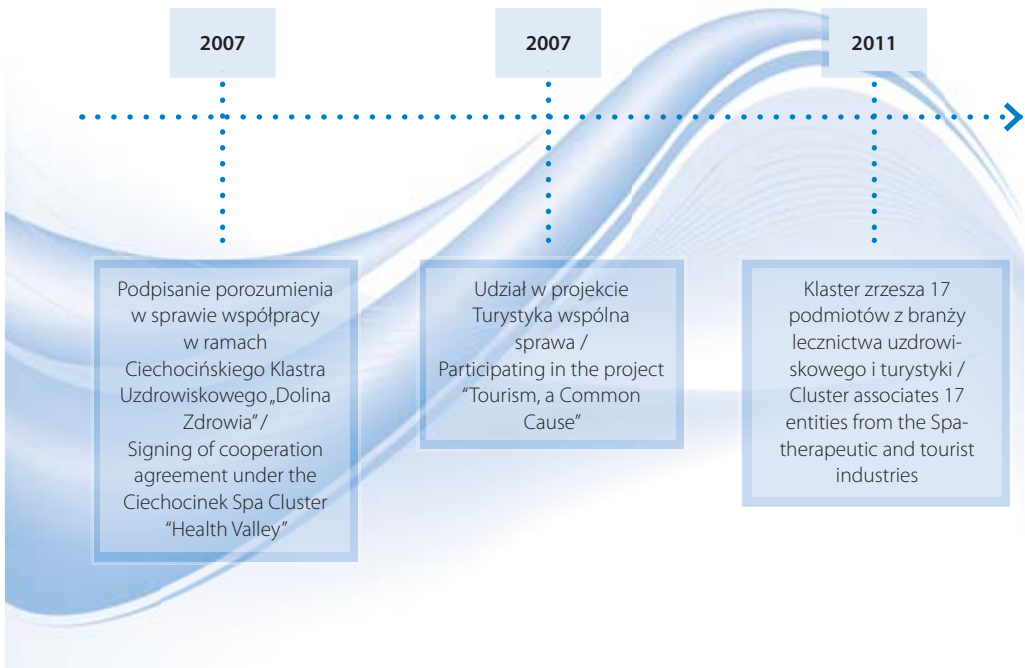
Ciehocinek Spa Cluster „Health Valley”

Branża: Lecznictwo uzdrowiskowe/ turystyka

Ciechociński Klaster Uzdrowiskowy „Dolina Zdrowia”, został utworzony przez Stowarzyszenie Komisja Zdrojowa w celu zdynamizowania rozwoju firm Ciechocinka, działających w sektorze uzdrowiskowo-turystycznym. Strategicznym założeniem klastra jest nawiązanie i zacieśnienie współpracy pomiędzy konkurującymi ze sobą firmami i związanymi z nimi instytucjami otoczenia biznesu, ośrodkami B+R i samorządami. Obecnie klaster zrzesza 17 podmiotów z branży lecznictwa uzdrowiskowego i turystyki.

Trade: Spa treatment/tourism

The Ciehocinek Spa Cluster „Health Valley”, has been created by the Spa Commission Association, in order to boost development of Ciehocinek companies operating in the spa-tourist industry. The strategic assumption of the cluster is to establish and tighten cooperation between competing companies and related business environment institutions, R&D centers and local governments. Currently, the cluster associates 17 entities from the industries of spa treatment and tourism.

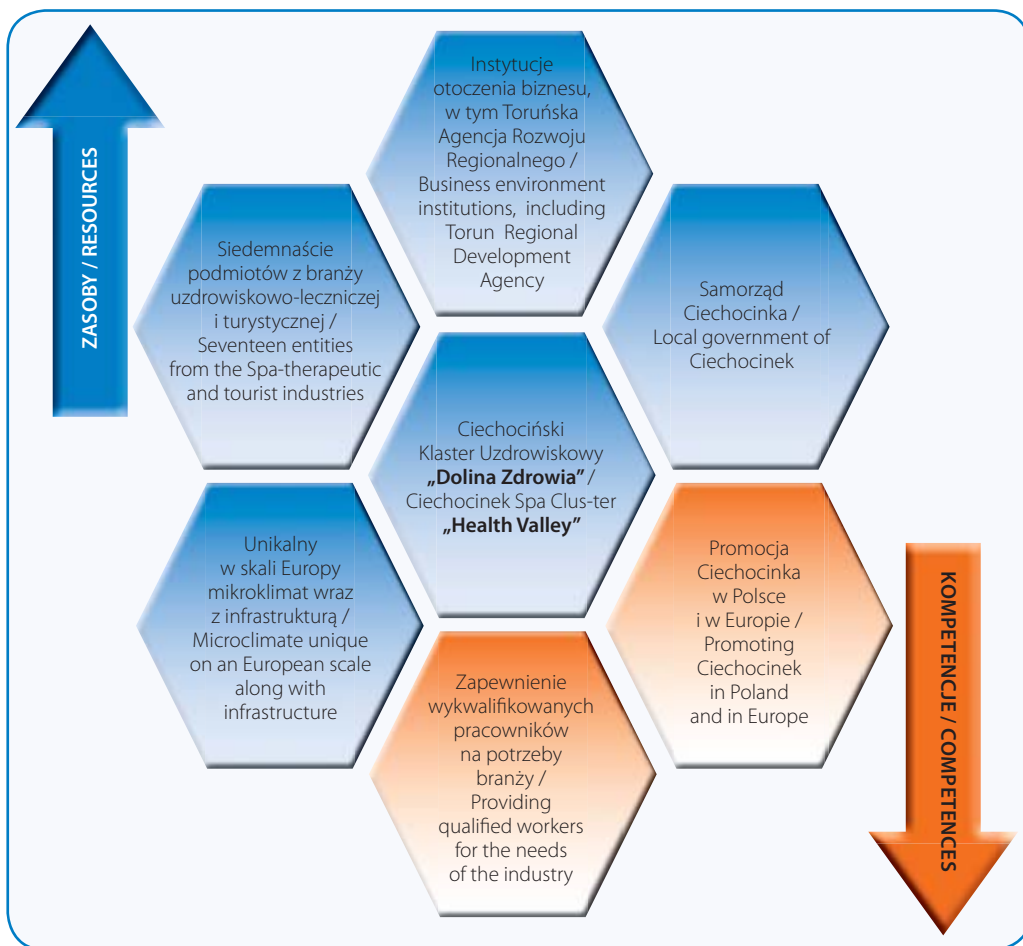

Tężnie w Ciechocinku to unikalne, największe w Europie tego typu konstrukcje drewniane, służące do odparowywania wody z solanki tłoczzonej ze znajdujących się tu źródeł. Zostały one zaprojektowane przez profesora Akademii Górniczej w Kielcach -Jakuba Graffa. Dwie pierwsze budowle powstały w latach 1827 - 28, natomiast trzecia -w 1859 roku. Wysokość tężni to ok. 16m, a łączna długość to przeszło 1741 m. Za podstawę tężni służą wbite w ziemię dębowe pale (ich liczbę szacuje się na 7000). Po konstrukcji świerkowo -sosnowej wypełnionej tarniną, opierającej się na tychże palach, spływa solanka wtłoczona na górę do korytka głównego, intensywnie parując pod wpływem wiatru i słońca. Wśród tężni wytworzył się specyficzny mikroklimat, będący naturalnym leczniczym inhalatorium. To właśnie leczniczym właściwościom solnego aerozolu tężnie zawdzięczają przetrwanie po dziś dzień.

źródło www.poland.gov.pl

Łańcuch wartości i kompetencje klastra / Value chain and cluster competencies

Koordinator

Ciechociński Klaster Uzdrawiskowy „Dolina Zdrowia” działa w oparciu o Stowarzyszenie Komisja Zdrojowa z siedzibą w Ciechocinku, która jest podmiotem koordynującym działania Klastra. Podstawowym przedmiotem działalności podmiotu koordynującego jest działalność na rzecz przedsiębiorców, promocji ich produktów, współpracy z uczelniami, szkołami, instytucjami naukowymi, jednostkami badawczo-rozwojowymi oraz organami administracji samorządowej, a także przygotowywanie wniosków w celu pozyskania środków pomocowych z Unii Europejskiej. Koordynator zapewnia równy dostęp wszystkim podmiotom funkcjonującym w ramach Klastra do usług, szkoleń, materiałów, środków trwałych i wyposażenia powstałego lub nabytego w ramach działalności. Ciechociński Klaster Uzdrawiskowy „Dolina Zdrowia” koordynuje pracę siedemnastu podmiotów.

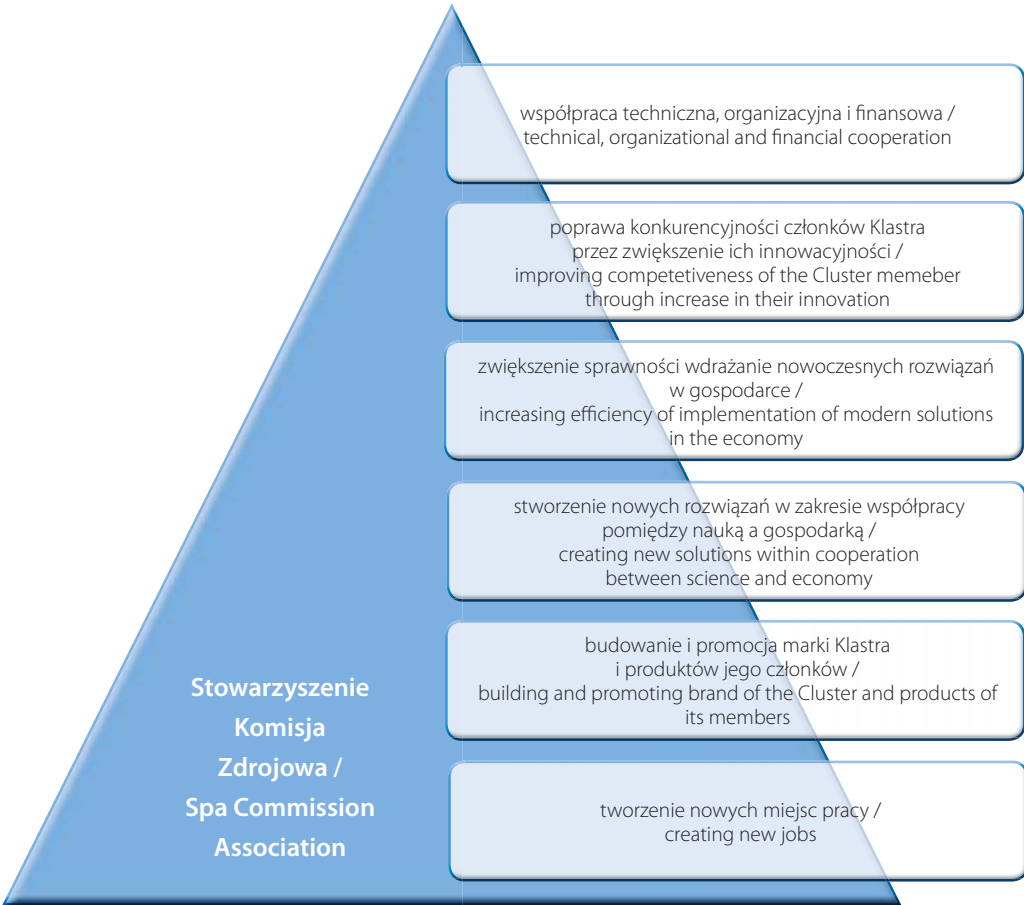
Coordinator

The Ciechocinek Spa Cluster „Health Valley” operates on the basis of the Spa Commission Association, based in Ciechocinek, which is an entity coordinating the cluster’s activities. The main object of activities of the coordinating entity covers activities for entrepreneurs, promotion of their products, cooperation with universities, schools, scientific institutions, research and development units and local administration bodies, as well as preparation of applications to acquire funds from the European Union. The coordinator provides equal access for all entities operating within the Cluster to services, trainings, materials, fixed assets and equipment created or purchased within the activities. The Ciechocinek Spa Cluster „Health Valley” coordinates work of seventeen entities.

Dane kontaktowe podmiotu pełniącego rolę koordynatora/animatora: / Contact details of the coordinating entity:	
koordynator klastra: / cluster coordinator:	Stowarzyszenie Komisja Zdrojowa / Spa Commission Association
okres pełnienia funkcji: / period of service:	od 2007 roku / from 2007
formalna podstawa pełnienia funkcji: / formal basis for fulfilling the function:	Postanowienie punktu IV POROZUMIENIA w sprawie utworzenia Ciechocińskiego Klastra Uzdrawiskowego „Dolina zdrowia” zawarte 06.03.2007 r. / The provision of item IV of the AGREEMENT on establishing the Ciechocinek Spa Cluster „Health Valley” concluded on 06.03.2007
adres korespondencyjny: / address for delivery:	87-720 Ciechocinek, ul. Lorentowicza 4
osoba do kontaktów: / contact person:	Jolanta Makowska
tel./fax.:	660 411 331
e-mail / strona www:	marketing@kdnet.pl

Główne zadania Stowarzyszenia: / Main tasks of the Association:

Graduation towers in Ciechocinek are unique, European largest wooden structures of this type, used for evaporating saline from water pressed from local sources. They were designed by the professor of the Mining Academy in Kielce - Jakub Graff. The first two buildings were constructed in the period 1827-28, while the third one - in 1859. The height of graduation towers is approx. 16m, and total length is over 1741 m. As the basis for graduation towers oak piles hammered in the soil are used (their number is estimated at 7000). On a spruce - pine structure filled with blackthorn, based on these piles, saline flows, pressed upwards to the main tray, evaporating intensely under the effect of wind and sunlight. Among graduation towers a specific microclimate has developed, being a natural therapeutic inhalatorium. It is nothing else but therapeutic properties of saline aerosol, due to which graduation towers have survived until today.

source www.poland.gov.pl

Działalność i oferta klastra

Ciechociński Klaster Uzdrawiskowy „Dolina Zdrowia” został powołany do życia przez przedstawicieli branży turystyczno-uzdrawiskowej skupionych wokół Ciechocinka. Koordynatorem działań jest lokalne stowarzyszenie przedsiębiorców Komisja Zdrojowa.

Activities and offer of the cluster

Graduation towers in Ciechocinek are unique, European largest wooden structures of this type, used for evaporating saline from water pressed from local sources. They were designed by the professor of the Mining Academy in Kielce - Jakub Graff. The

Strategicznym celem klastra jest wypromowanie uzdrowiska Ciechocinek i uczynienie zeń lidera na rynku usług uzdrowiskowych.

Koordinator klastra, poprzez swoje działania zamierza doprowadzić do zmian organizacyjno-techniczno-technologicznych w firmach zgrupowanych w Klastrze, które przy ich aktywnym udziale i przy wsparciu uczelni wyższych, sektora otoczenia biznesu i władz administracyjnych, doprowadzą do konsolidacji lokalnej branży uzdrowiskowej i turystycznej oraz wypromowania jej produktów i usług. Zmiany te przyczynią się do wzmocnienia pozycji województwa kujawsko-pomorskiego jako wiodącego pod względem uzdrowiskowym i turystycznym na rynku krajowym jak i zagranicznym. Klastr nie posiada zunifikowanego produktu. W ramach wspólnych aktywności marketingowych, promowane są usługi poszczególnych podmiotów.

first two buildings were constructed in the period 1827-28, while the third one - in 1859. The height of graduation towers is approx. 16m, and total length is over 1741 m. As the basis for graduation towers oak piles hammered in the soil are used (their number is estimated at 7000). On a spruce - pine structure filled with blackthorn, based on these piles, saline flows, pressed upwards to the main tray, evaporating intensely under the effect of wind and sunlight. Among graduation towers a specific microclimate has developed, being a natural therapeutic inhalatorium. It is nothing else but therapeutic properties of saline aerosol, due to which graduation towers have survived until today. source www.poland.gov.pl

The Ciechocinek Spa Cluster „Health Valley” was established by representatives of the tourist-spa industry, concentrated around Ciechocinek. The coordinator of activities is a local association of entrepreneurs - Spa Commission. The strategic objective of the cluster is to promote health resort Ciechocinek and to make it the leader on the market of spa services.

The coordinator of the cluster, through its activities, intends to achieve organizational, technical and technological changes in companies grouped in the Cluster, which, in turn, with active participation and support of universities, business environment sector and administration authorities, will lead to consolidation of the local spa and tourist industry and promotion of its products and services. These changes will contribute to strengthening the position of the Kuyavian-Pomeranian Province as a leader in spa

**Secesyjny, drewniany
budynek Teatru Letniego
z 1890 roku /
Art Nouveau, a wooden
building Summer
Theatre from 1890**

**Tężnia solankowa
w Ciechocinku /
Saline Graduation in
Ciechocinek**

Fontanna „Grzybek” /
Fountain “Mushroom”

Klaster zrzesza podmioty oferujące usługi w zakresie leczenia uzdrowiskowego i rehabilitacyjnego. Świadczenia zdrowotne realizowane są w zakresie schorzeń narządu ruchu o podłożu reumatycznym, ortopedycznym i neurologicznym (SM), układu krążenia i górnych dróg oddechowych. Oferowany jest szeroki asortyment zabiegów z zakresu:

balneoterapii - polega na stosowaniu serii zabiegów kąpielowych w wodach mineralnych naturalnych lub sztucznie zaprawianych składnikami znanymi ze swego korzystnego wpływu leczniczego w różnych chorobach,

fizykoterapii - leczenie polegające na działaniu na organizm człowieka lub jego części różnych postaci energii np.: mechanicznej, elektrycznej, świetlnej wytwarzanej za pomocą różnych aparatów,

hydroterapii - leczenie polegające na wykorzystaniu wody, która działa na nasz organizm w trojaki sposób: fizykochemiczny, mechaniczny oraz termiczny,

kinezyterapii - obejmuje całość zagadnień związanych z leczeniem ruchem. Stanowi podstawę rehabilitacji leczniczej. Jest to zespół odpowiednio dobranych ćwiczeń fizycznych, mających na celu zwiększenie zakresu ruchów w stawach, wzmocnienie siły mięśniowej bądź podniesienie sprawności ogólnej u osób dotkniętych chorobą lub kalectwem w obrębie narządu ruchu,

and tourist terms, both on the domestic and foreign markets. The cluster does not have unified products. Under joint marketing activities, services of particular entities are promoted.

The cluster associates entities offering services with regard to spa and rehabilitation treatment. Health services are performed within the scope of rheumatic, orthopedic and neurological (MS) conditions of the organs of movement, conditions of the circulatory system and the upper respiratory system. The offer includes a broad assortment of treatments related to:

balneological therapy - consisting in the use of series of bath treatments in mineral waters, naturally or artificially enriched with components known for their favorable therapeutic impact in different diseases,

physical therapy - treatment consisting in affecting the human body or its parts with different energy forms, e.g.: mechanical, electrical, light energy, generated by means of various devices,

hydrotherapy - treatment consisting in the use of water, which influences our organisms in three manners: physical and chemical, mechanical and thermal,

kinesis therapy - includes the whole of issues related to treatment with exercises. It is the basis for medical rehabilitation. This is a set of accordingly selected physical exercises, aiming at increasing

masaze lecznicze - to szereg ruchów wykonywanych przez masażystę w określonej kolejności i tempie w celach leczniczych. Poprawia krążenie, zwiększa sprężystość tkanek, działa rozluźniająco, przeciwbólowo, zwiększa dopływ krwi i usprawnia krążenie limfatyczne.

Dzięki różnemu standardowi zakwaterowania przy zachowaniu wysokiej jakości procedur medycznych, leczenia dostępne jest dla zróżnicowanych grup społecznych.

Członkowie klastra oferują również usługi typu SPA i turystyki biznesowej. Zrzeszone firmy dysponują ośrodkami o wysokim standardzie pobytu połączonego z doskonale wyposażonymi w urządzenia i kadrę, gabinetami leczniczymi oraz nowoczesnym zapleczem konferencyjnymi.

the scope of movements in joints, strengthening muscle force or raising general fitness at persons affected by illnesses or physical disability within the organ of movement,

therapeutic massages - a number of movements performed by the masseur in a given sequence and at a given pace for treatment purposes. It improves blood circulation, increases elasticity of tissues, relaxing, painkilling properties, increases blood flow and improves lymphatic circulation.

Thanks to various standards of accommodation and keeping high quality medical procedures, treatment is available for diverse social groups.

Members of the cluster also offer SPA and business tourism services. The associated companies have centers offering high standards of accommodation, combined with treatment rooms perfectly equipped with devices and personnel, and modern conference facilities.

**Dywan kwiatowy /
Flower carpet**

**Zegar kwiatowy w Ciechocinku /
Floral clock in Ciechocinek**

Członkowie klastra/ Cluster members

Nazwa/ Name	Adres/ Address	Działalność/ Activity	
1	2	3	
FPPH Kriobalneopol Sp. z o.o.	ul. Leśna 3 87-720 Ciechocinek www.rp7254-ovh.ovh.org/ref.html	Świadczenie usług z zakresu nowoczesnych technik uzdrowiskowych (terapia solankowa, krioterapia, ozonoterapia).	Provision of services in the field of modern spa techniques (saline therapy, cryotherapy, ozone).
Hotel „Amazonka” Sp. z o.o.	ul. Traugutta 5 87-720 Ciechocinek www.amazonka.ciechocinek.pl	Świadczenie usług hotelowych. Wynajem sal oraz obsługa konferencji. Organizacja imprez okolicznościowych.	Provision of hotel services. rental of meeting rooms and conference services. Organization of special events.
Hotel „Villa Park”	ul. Warzeliana 10 87-720 Ciechocinek www.villapark.pl	Świadczenie usług hotelowych, techniki uzdrowiskowe, SPA. Organizacja imprez okolicznościowych. Obsługa szkoleń, konferencji, imprez firmowych.	Provision of hotel services, spa. Organization of special events. Operating training, conferences, corporate events.
Kolejowy Szpital Uzdrawiskowy	ul. Zdrojowa 17 87-720 Ciechocinek www.ksu-ciechocinek.com.pl	Świadczenie usług hotelowych o wysokim standardzie, diagnostyka leczniczo -zabiegowa (leczenie schorzeń narządu ruchu, reumatycznych i pourazowych, chorób układu nerwowego, górnych dróg oddechowych i układu krążenia). Organizacja kongresów, zjazdów i konferencji.	The provision of hotel services with a high standard, diagnostics Medical Treatment (treatment of musculoskeletal disorders, rheumatic and traumatic diseases of the nervous system, respiratory and cardiovascular diseases). Organization of congresses, conventions and conferences.
Ośrodek Leczniczo-Rehabilitacyjny PZN-„EDEN”	ul. Słomska 15 87-720 Ciechocinek www.eden-ciechocinek.pl/	Świadczenie usług lecznictwa uzdrowiskowego, programy zdrowotne i SPA.	Provision of services health resort, health programs, SPA.
Przedsiębiorstwo Uzdrawiskowo Ciechocinek SA	ul. Kościuszki 10 87-720 Ciechocinek www.puc.sky.pl/	Świadczenie usług (lecznictwo uzdrowiskowe, sanatoryjne). Organizacja turnusów rehabilitacyjnych, kolonii. Wytwarzanie wody mineralnej „Krystynka” i „Ciechocinka”, napojów smakowych oraz soli jadalnej.	Provision of services (health resort, sanatorium). Organization of rehabilitation camps, colonies. Preparation mineral water “Krystynka” and “Ciechocinek” flavored beverages and edible salt.
Sanatorium „Chemicz”	ul. Widok 13 87-720 Ciechocinek www.sanatoriumchemik.pl	Kuracje uzdrowiskowe (kinezyterapia, fizykoterapia, hydroterapia, balneoterapia), organizacja turnusów rehabilitacyjnych.	Spa treatments (kinetic therapy, physiotherapy, hydrotherapy, balneotherapy), organization of rehabilitation periods.
Sanatorium „Gracja” Sp. z o.o.	ul. Wojska Polskiego 3 87-720 Ciechocinek www.sanatoriumgracja.pl	Świadczenie usług uzdrowiskowych i sanatoryjnych (narządy ruchu, zwyrodnieniami kręgosłupa, urazami kości i stawów, dolegliwości krążenia, dróg oddechowych, nerwobóle).	Provision of health resorts and spa services (moving organs, degeneration of the spine, injuries of bones and joints, circulatory problems, respiratory tract, neuralgia).
Sanatorium „Łączność”	ul. Warzeliana 4 87-720 Ciechocinek www.sanatorium-laczynosc.pl	Organizacja i obsługa pobytów sanatoryjnych, weekendowych, wypoczynkowych.	The organization and operation of spa visits, weekend recreation.
Sanatorium POLEX-RUCH	ul. Lorentowicza 4 87-720 Ciechocinek www.ruchpolex.nazwa.pl	Świadczenie usług sanatoryjnych oraz rehabilitacyjnych (schorzenia narządów ruchu, układu krążenia, dróg oddechowych, kardiologiczne, laryngologiczne, reumatyczne) -fizykoterapia, kinezyterapia, hydroterapia.	Provision of services and rehabilitation sanatorium (affection of moving organs, cardiovascular, respiratory, cardiology, ENT, rheumatic)-physical therapy, kinetic therapy, hydrotherapy.
Sanatorium Uzdrawiskowe „PROMIEŃ”	ul. Nieszawska 22 87-720 Ciechocinek www.sanatoriumpromien.pl/	Organizacja i realizacja turnusów rehabilitacyjnych osób niepełnosprawnych. Organizacja pobytów w celach integracyjnych, zdrowotnych.	Organization and implementation of rehabilitation stays for disabled. Organization of stays for integration and health reasons.
Sanatorium „SANVIT”	ul. Staszica 8 87- 720 Ciechocinek www.sanvit-iwonicz.sanatoria.com.pl/	Leczenie chorób narządu ruchu oraz leczenie przewlekłych chorób górnych dróg oddechowych oraz chorób układu pokarmowego, rehabilitacja chorych z wrodzonymi i nabytymi wadami postawy.	Treatment of diseases organs of movement and chronic respiratory diseases and diseases of the digestive system, rehabilitation of patients with congenital and defect attitude.

1	2	3	
Sanatorium „Zdrowie”	87-720 Ciechocinek www.sanatoriumzdrowie.pl/	Świadczenie usług sanatoryjnych (leczenie chorób układu krążenia, układu oddechowego, chorób ortopedyczno-urazowych, chorób reumatycznych, chorób układu nerwowego, przemiany materii).	Providing spa services (treatment of cardiovascular diseases, respiratory diseases, orthopedic, trauma, rheumatic diseases, diseases of the nervous system, metabolism).
ZOZ Sanatorium MSW	ul. Warzełniana 1 87-720 Ciechocinek www.orion.sanatoria.org	Usługi sanatoryjne.	Sanatorium services.
Sanatorium Związku Nauczycielstwa Polskiego	ul. Lorentowicza 6 87-720 Ciechocinek www.ciechocinekznp.tp1.pl	Świadczenie usług sanatoryjnych. Leczenie chorób układu krążenia, układu oddechowego, urazów ortopedycznych, chorób układu nerwowego.	Providing spa services. Treatment of cardiovascular, respiratory, orthopedic injuries, nervous system diseases.
Stowarzyszenie Komisja Zdrojowa	ul. Lorentowicza 6 87-720 Ciechocinek	Promowanie uzdrowiska w Ciechocinku, pośredniczenie w kontaktach pomiędzy podmiotami z branży uzdrowiskowej.	Promoting health resort in Ciechocinek, mediate contacts between actors in the spa industry.
22 Wojskowy Szpital Uzdrowiskowo-Rehabilitacyjny	ul. Wojska Polskiego 5 87-720 Ciechocinek www.22wszur.pl	Świadczenie usług leczniczych (rehabilitacja szpitalna, leczenie szpitalne, leczenie sanatoryjne, profilaktyka, rehabilitacja osób niepełnosprawnych).	The provision of treatment services (hospital rehabilitation, hospitalization, sanatorium treatment, prevention, rehabilitation of disabled persons).

Lista klastrów

◆ BYDGOSKI KLASTER PRZEMYSŁOWY

◆ KUJAWSKO-POMORSKI ODDZIAŁ
STOWARZYSZENIA PRODUCENTÓW
ŻYWNOŚCI METODAMI
EKOLOGICZNYMI EKOLAND

◆ INOWROCŁAWSKA LOKALNA
ORGANIZACJA TURYSTYCZNA

◆ LOKALNA ORGANIZACJA
TURYSTYCZNA TORUŃ

◆ CIECHOCIŃSKI KLASTER UZDROWI-
SKOWY „DOLINA ZDROWIA”

Clusters list

◆ BYDGOSZCZ INDUSTRIAL CLUSTER

◆ KUYAVIAN-POMERANIAN
BRANCH OF THE ASSOCIATION
OF ORGANIC FOOD PRODUCERS
EKOLAND

◆ INOWROCŁAW LOCAL TOURIST
ORGANIZATION

◆ TORUN LOCAL TOURIST
ORGANIZATION

◆ CIECHOCINEK SPA CLUSTER „HEALTH
VALLEY”

© Copyright by Polska Agencja Rozwoju
Przedsiębiorczości

Wydawca:

Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości
ul. Pańska 81-83
00-834 Warszawa

Katalog bezpłatny. Katalog dostępny jest także
w wersji elektronicznej na Portalu Innowacji
<http://www.pi.gov.pl>.

Poglądy i opinie wyrażone przez autorów katalogu
nie muszą odzwierciedlać stanowiska Polskiej Agencji
Rozwoju Przedsiębiorczości.

ISBN 978-83-7585-153-3
Nakład: 1000
Warszawa 2011

Projekt, przygotowanie do druku, druk i oprawa:
Agencja Reklamowo-Wydawnicza A. Grzegorzcyk
www.grzeg.com.pl

Katalog powstał w ramach przedsięwzięcia PARP: „Polskie
klastry i polityka klastrowa”.

Przedsięwzięcie PARP jest współfinansowane przez Unię
Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecz-
nego w ramach projektu systemowego PARP „Rozwój zasob-
ów ludzkich poprzez promowanie wiedzy, transfer i upo-
wszechnianie innowacji” z Programu Operacyjnego Kapitał
Ludzki, poddziałanie 2.1.3.

© Copyright by Polish Agency for Enterprise
Development

Publisher:

Polish Agency for Enterprise Development
ul. Pańska 81-83
00-834 Warszawa

The catalogue for free distribution. E-version available
at <http://www.pi.gov.pl>.

The contents of this catalogue reflect the views of the
author and do not necessarily reflect the official
views or policy of the Polish Agency for Enterprise
Development.

ISBN 978-83-7585-153-3
Printed in 1000 copies
Warszawa 2011

Desing, layout and print:
Agencja Reklamowo-Wydawnicza A. Grzegorzcyk
www.grzeg.com.pl

The catalogue was prepared under PARP activity of „Polish
clusters and cluster policy”.

The activity of PARP is co-financed by the European Union
from the European Social Fund under systemic project “De-
velopment of human resources through the promotion of
knowledge, transfer and dissemination of innovation” from
the Human Capital Operation Program, Measure 2.1.3.

Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości (PARP) jest agencją rządową podlegającą Ministrowi właściwemu ds. gospodarki. Powstała na mocy ustawy z 9 listopada 2000 roku. Zadaniem Agencji jest zarządzanie funduszami z budżetu państwa i Unii Europejskiej, przeznaczonymi na wspieranie przedsiębiorczości i innowacyjności oraz rozwój zasobów ludzkich.

W perspektywie finansowej 2007–2013 Agencja jest odpowiedzialna za wdrażanie działań w ramach trzech programów operacyjnych **Innowacyjna Gospodarka**, **Kapitał Ludzki** i **Rozwój Polski Wschodniej**.

Jednym z priorytetów Agencji jest promowanie postaw innowacyjnych oraz zachęcanie przedsiębiorców do stosowania nowoczesnych technologii w swoich firmach. W tym celu PARP prowadzi **Portal Innowacji** poświęcony tematyce innowacyjnej (www.pi.gov.pl), a także corocznie organizuje konkurs **Polski Produkt Przyszłości**. Przedstawiciele MSP mogą w ramach **Klubu Innowacyjnych Przedsiębiorstw** uczestniczyć w cyklicznych spotkaniach. Celem portalu edukacyjnego **Akademia PARP** (www.akademiaparp.gov.pl) jest upowszechnienie wśród mikro, małych i średnich firm dostępu do wiedzy biznesowej w formie e-learningu. Za pośrednictwem strony internetowej **web.gov.pl** PARP wspiera rozwój e-biznesu. W Agencji działa ośrodek sieci **Enterprise Europe Network**, który oferuje przedsiębiorcom informacje z zakresu prawa Unii Europejskiej oraz zasad prowadzenia działalności gospodarczej na Wspólnym Rynku.

PARP jest inicjatorem utworzenia **Krajowego Systemu Usług**, który pomaga w zakładaniu i rozwijaniu działalności gospodarczej. W ponad 150 ośrodkach KSU (w tym: Punktach Konsultacyjnych, Krajowej Sieci Innowacji, funduszach pożyczkowych i poręczeniowych współpracujących w ramach KSU) na terenie całej Polski przedsiębiorcy i osoby rozpoczynające działalność gospodarczą mogą uzyskać informacje, porady i szkolenia z zakresu prowadzenia działalności gospodarczej, a także uzyskać pożyczkę lub poręczenie. PARP prowadzi również portal KSU: www.ksu.parp.gov.pl. Partnerami regionalnymi PARP we wdrażaniu wybranych działań są **Regionalne Instytucje Finansujące** (RIF).

The Polish Agency for Enterprise Development (PARP) is a government agency subject to the Minister of economy. It was created by an act from 9th November 2000. Its task is to manage funds from the state treasury and the European Union aimed at supporting entrepreneurship and innovativeness, as well as human resources development.

In the 2007–2013 financial perspective the Agency is responsible for implementing activities under three operational programmes: **Innovative Economy**, **Human Resources** and **Eastern Poland Development**.

One of the Agency's priorities is to promote innovative attitudes and to encourage entrepreneurs to use the latest technologies in their companies. In order to do so the PARP runs an **Innovations Portal** devoted to the topic of innovations (www.pi.gov.pl), as well as an annual competition for the **Polish Product of the Future**. Representatives of SMEs can participate in cyclic meetings under the **Innovative Enterprises Club**. The purpose of the **PARP Academy** education portal (www.akademiaparp.gov.pl) is to popularise access to business knowledge in form of e-learning among micro, small and medium enterprises. By using the **web.gov.pl** website, the PARP supports development of e-business. The Agency also has a division of the **Enterprise Europe Network**, which offers information about the European Union law and the rules of running a business on the Common Market.

The PARP is the initiator of creating the **National Services System**, which helps in starting and developing business activities. In over 150 NSS centres (including: Consultation Points, the National Innovation Network, loan and guarantee fund, which co-operate under the NSS) all over Poland entrepreneurs and persons starting a business can acquire information, advice and trainings in running a business. They can also get a loan or a guarantee. The PARP also runs the NSS web portal: www.ksu.parp.gov.pl. **Regional Financing Institutions** (RFI) are the PARP's regional partners in implementing selected activities.

